

Anto Gardaš

IGRAČKE
GOSPODE
NADINE

Bulaja
naklada

Igračke gospođe

Nadine

Anto Gardaš

Dragoj Heleni koja me je zamolila da joj napišem knjigu priča
i Ireni koja me to još nije zamolila.

Sadržaj

Igračke gospođe Nadine

Ljubav nema granica

Mikijeve noćne pustolovine

Silvestar bez ruke

Uzbuna u sanduku

Stjuardesa Helen

Velika pljačka

Školjke dalekih mora

Alica od porculana

Kanarinčev izlet

Alica i vuk

"Pokisli" komandos

Pokémon dobra srca

Zagonetni nestanak strine Mande

Istočnjakov rođendan

Sretni medo

Seljakovi opanci

Što je vidio noćobdija

Koje su boje najljepše

Zašto je vodoskok presušio

Sanduk pun radosti

Na kraju

Rječnik

Bilješka o autoru

Impressum

Igračke gospođe Nadine

Na osječkoj gradskoj tržnici gospođa Nadina prodaje dječje igračke i suvenire. To je lijep posao, doista, jedva se ljepši može i zamisliti.

Kod gospođe Nadine ima svega:

*balerinâ i barbikâ i mnoštvo krpenih i plastičnih lutkica s lijepim frizurama;
ima izviđača, krotitelja zvijeri, supermana i batmana
i pokemona
i gusara;
ima kauboja i Indijanaca (tu je čak i jedan poglavica)
i plastičnih životinja
i lopti
i malih dvoraca na kojima prozori tako ljupko svijetle, kao u priči;
tu je i drvena seljačka kućica sa slamnatim krovom
i stari noćobdija koji, otkad zna za sebe, pokušava upaliti plinsku svjetiljku
i jedna benzinska crpka, pred kojom mladić natače gorivo u automobil;
tu je čak i jedan dječak koji piški
i debeli čovjek s Istoka velika trbuha i kosih očiju
i dva harmonikaša s harmonikama;
ima mnoštvo crvenih i bijelih koralja i školjki svih oblika i boja
porculanskih figurica koje predstavljaju likove iz dječjih knjiga
i bojica i bojanki i slikovnica
i jedan vlak sa šest vagona natovarenih nekim nepoznatim teretom.*

I još puno, puno toga lijepoga ima kod gospođe Nadine.

Kod nje se svi rado zaustavljahu, jedni da nešto kupe, drugi samo da pogledaju.

Po danu, dok su izložene na tezgi, igračke uglavnom spavaju, iako ja mislim da se one samo prave da spavaju. Ustvari, igračke stalno kradomice zirkaju da vide hoće li netko prići tezgi da ih pogleda. Sve one zapravo žive u nadi da će ih netko kupiti, jer je svaka igračka najsretnija kada se nađe u rukama nekog dječaka ili djevojčice.

Gospođa Nadina ispod tezge ima drveni sanduk. Sanduk je podijeljen u tri vodoravna dijela, s odjeljcima i pregracima, u koje gospođa Nadina predvečer sprema neprodane igračke. Sve je tu imalo svoje mjesto, svoj odjeljak i pregradak. Kadšto bi gospođa Nadina, u žurbi, malo i poremetila ustaljeni raspored, ali ni u tom slučaju nikome u sanduku nije bilo tijesno i svi su se lijepo slagali. Kada završi svoj radni dan, gospođa Nadina prebroji utržak, zaključa sanduk i ode kući.

A igračke? Čim ostanu same u sanduku, one se probude i više puta sve do zore ostaju budne.

Kadšto u tome sanduku bude vrlo veselo, oho!

No, da vidimo što se to noću događa u sanduku gospođe Nadine!

Ljubav nema granica

Jednog poslijepodneva gospođa Nadina prebroji utržak i zaključa da je za taj dan bilo dosta posla. Poskida igračke s tezge i spremi ih u drveni sanduk, svaku na svoje mjesto: na lijevu stranu lutke, desno sprijeda dvorce i seljačku kućicu sa slamnatim krovom, iza nje lopte, a pozadi kauboje, Indijance, krotitelje zvijeri, supermane, batmane – i tako redom.

Kad je gospođa Nadina sve to lijepo poslagala, zaključa sanduk i zaputi se kući. Uskoro tržnica potpuno opustje, jer su, malo-pomalo, i ostali prodavači otišli svojim kućama.

U sanduku bijaše mrak, a kad se upali ulična svjetiljka što je stajala u blizini, kroz otvore između dasaka ulije se u nj malo svjetla.

Neko vrijeme sve bijaše tiho, pomislio bi da je sve živo u njemu pozaspalo.

Ali nije bilo tako.

U neko doba noći u lijevoj strani sanduka netko uzdahne.

– Tko to uzdiše? – zapita krotitelj zvijeri, koji je na ramenu uvijek nosio namotano uže, da mu se nađe pri ruci ako zatreba ukrotiti neku zvijer.

– Ja – odgovori netko iz odjeljka s barbikama i uzdahne još jednom.

– Boli li vas nešto?

– Ne boli – odgovori isti glas, pa uzdahne i treći put i doda: – Željela bih se udati.

– Pa udajte se! – reče krotitelj, a onda pogleda malo bolje da vidi tko to uzdiše.

Uzdisala je plavokosa Barbika, koja se u sanduku isticala svojom ljepotom. Bijaše odjevena u uske plave hlače i bluzu, napol raskopčanu, a bujna joj svijetla kosa bila raskuštrana i posuta srebrnim prahom.

– A za koga, molim vas? – zapita plavokosa ljepotica. – To je lakše reći nego učiniti. No, kad smo već kod toga... – Barbika malo zastade, pa doda tišim glasom: – Jeste li možda vi za ženidbu?

– Nisam, već sam oženjen.

– No, eto! Za koga onda da se udam?

– Izaberite si nekoga.

– Kako da izaberem, kad još nikoga nisam srela tko bi mi se dopao. Vidite, vi mi se sviđate, hrabri ste i snažni kada možete krotiti zvijeri. Ali rekoste da ste oženjeni. I što sad?

– Ništa. Tražite i jednom ćete već naći.

– Dobro, ali ako i nađem nekoga, sve se pitam hoće li biti dostojan mene. Ja sam ipak, znate, iz malo bolje kuće, vjerujem da ste to već i sami primijetili.

Na desnoj strani, sprijeda, stajala je drvena seljačka kućica sa slamnatim krovom. Ispred nje je, na tronošcu, sjedio seljak obuven u stare poderane opanke i runio kukuruz. Malo dalje od njega, na verandi pred kućicom, njegova je žena prala rublje. Bijaše ona vrlo pravedna, a uz to i vrlo otvorena žena. Svakome je znala skresati ono što ga ide, ali su je i pored toga svi voljeli. Prala je rublje za sve stanovnike sanduka. Za svoje usluge većinom nije naplaćivala ništa. Uzimala je samo po koju kunu od onih za koje bi ocijenila da mogu platiti (barbrike, balerine, batmani, supermani), ali od djece, kauboja i Indijanaca nije htjela primiti ni lipe.

U sanduku su je prozvali strina Manda.

Kad je seljanka čula što je Barbika rekla, nasmije se i reče:

– Imate previše dobro mišljenje o sebi, mlada damo. Da ste nečemu vrijedili, već bi vas netko uzeo.

– Ti šuti i radi svoj posao – progundā njezin muž s tronošca.

– Što? – reče Barbika ne čuvši dobro što je seljanka rekla. – Mislite da nisam iz bolje kuće? Ili da nisam dobro odjevena? Pogledajte samo ovu bluzu, molim vas! Ima li još netko u ovom sanduku takvu svilu na sebi?

– Nema – priklopi seljanka. Ona bijaše od sorte kojoj se jezik teško zaustavlja. – Ali tom svilom malo toga ste na sebi pokrili, kanda niste imali novca da si za čestitu bluzu kupite dosta svile.

– A što ovoj nedostaje? – zapita Barbika i krišom baci pogled na krotitelja da vidi gleda li je.

– Još pola metra svile, to je ono što toj bluzi nedostaje! – odsiječe strina Manda. – U moje vrijeme djevojke tako odjevene ne bi smjele izići na sokak među čestit svijet. Vi ste jedna napuhana hvalisavka, to je ono što ja mislim o vama!

– Ušuti i ne miješaj se, rekao sam ti! – skreše joj muž potihom, pa ljutito baci kukuruz u sepet pred sobom i uđe u kuću.

Iza odjeljka s barbrikama bijaše smješten krupni Batman. Cijelo je vrijeme stajao prekriženih ruku, šutljiv i mrk, ogrnut crnim plaštom. Kroz proreze za oči na crnoj maski, što mu pokrivaše čelo i pola lica, samo je motrio što se oko njega događa.

– Ja mislim da gospođici ništa ne nedostaje – reče dubokim glasom, ustavši tako u Barbikinu obranu.

– Eto, vidite! – odmah će Barbika pogledavši ga zahvalno. – No, hvala Bogu da u ovom sanduku ipak ima netko kome se i ja sviđam.

– Ih, našla krpa zakrpu! – frkne seljanka nakon što je pogledala i ustanovila da joj je

muž ušao u kuću i da je ne može čuti. I on je napuhan kao i vi!

Zatim nastavi bijesno lupati prakljačom po rublju.

Batman učini nekoliko koraka i priđe plavokosoj Barbiki. Duboko joj se pokloni i reče:

– Moje duboko poštovanje, gospođice!

– Oh, evo nekoga tko se zna otmjeno ponašati! – ushićeno zacvrkuta Barbika, pa ustade.

– Smijem li dotaknuti vaše mišice?

– Samo izvolite! – reče gorostas i napne mišice te se činilo da će mu koža na njima popucati.

– Tako ste snažni! – govorila je Barbika diveći se Batmanovim mišicama. – Nego, jeste li oženjeni?

– Nisam.

– Niste? Uistinu niste?

– Nisam.

– Oh, da čovjek ne povjeruje!

– Bila bi mi velika čast kad biste vi...

– Zaista? – upade mu u riječ plavokosa Barbika. – Vi mene prosite, čini mi se! Je li to to?

– Jest, to je to, gospođice!

U sanduku se sve uskomeša. Prvo su lopte počele veselo poskakivati, sve lutke zapljeskahu, balerine napraviše po nekoliko pirueta, a krotitelj ispusti radostan urlik i zavitla užetom; kauboji i poglavica Mrki Medvjed, koji su sjedili pred wigwamom i pušili lulu mira, ustadoše i priđoše Barbiki i Batmanu da im čestitaju. Mladić koji je natakao gorivo u auto pred benzinskom crpkom ispusti gumeno crijevo pa i on poče pljeskati. Čak i seljak iziđe iz kućice i reče ženi:

– Eto, vidiš!

– Našla krpa zakrpu, rekla sam – reče njegova žena, ali ipak ostavi prakljaču, obriše ruke o pregaču, pa pođe mladencima da im i ona čestita. Kad je to učinila, šapne Barbiki:

– Konačno ćete se i vi nekako udomiti, tko bi rekao!

Zatim naredi Mrkom Medvjedu i njegovim Indijancima da naprave prostora za svatove.

Noćobdija odmah upali plinsku svjetiljku. Otkad zna za sebe on drži podignutu ruku i pokušava je upaliti, ali mu to nikada nije pošlo za rukom, sve do sada. U sanduku zasja kao u pol bijela dana.

Krotitelj i jedna od balerina bijahu kumovi, a druge dvije balerine djeveruše.

Kauboji i Indijanci razmaknuše dvorce i kućice, a harmonikaši dohvatiše harmonike i zasviraše. Svi se uhvatiše u kolo i zaigraše. Pjesma i smijeh orili se u sanduku cijele noći.

Samo su povremeno prekidali svirku i pjesmu da bi se osladili medenjacima, a potom opet nastavljali.

Klošar, koji je zanoćio na tezgi gospođe Nadine, mrzovoljno zagunđa zašto ga bude, pa se premjesti na drugu tezgu. Nije ni slutio da pjesma dopire iz sanduka pod njim; mišljaše da to neka vesela mladež prolazi ulicom.

Ujutro se tržnica počela puniti. Dolažahu prodavači, svaki svojoj tezgi. Svirka i pjesma u sanduku prestadoše, svatovi se umiriše i povukoše na svoja mjesta, svatko u svoj pregradak. Lopte odskakutaše na desnu stranu, a kauboji i Indijanci sve ostalo porazmještaše onamo kamo spada: desno sprijeda dvorce i seljačku kućicu, plinsku svjetiljku u sredinu. Noćobdija odmah ugasi svjetiljku i ostade na ljestvama s podignutom rukom, u istom položaju u kakvom je bio od kad zna za sebe.

Plavokosa je Barbika, sva sretna, legla u svoju udobnu kutijicu podstavljenu ružičastom svilom. Batman se povukao iza nje, ogrnuo se plaštom i prekrižio ruke na grudima. Ali njih dvoje svejednako se zaljubljeno pogledavahu. U sanduku je još vladao žamor.

Mrki Medvjed odjednom reče:

– Dolazi bijela squaw Nadina! Rekao sam, howgh!

Uskoro gospođa Nadina otključa lokot na sanduku i stade vaditi igračke i suvenire, komad po komad, te sve stavljati na tezgu.

– Gle, miševi mi pojeli sve medenjake! – promrmlja kad je vidjela prazan tanjurić na kojemu joj je sinoć ostalo nekoliko kolačića.

Gospođa Nadina stavi plavokosu Barbiku među lutke, balerine i barbike, a Batmana smjesti na drugu stranu tezge, u društvo kauboja, Indijanaca, krotitelja zvijeri, izviđača i supermana.

Premda bijahu udaljeni jedno od drugoga, mladenci se i dalje milo gledahu i uzdisahu. Barbika se u svojoj kutijici čak malo i okrenula ustranu, kako bi stalno mogla gledati svoga izabranika.

I gledahu se tako sve do poslijepodneva. Pri tome maštahu o svome budućem zajedničkom životu, danju na tezgi, a noću u sanduku. Kad je već gospođa Nadina počela spremati robu, kod tezge zastade jedna djevojčica.

– Mama, hoću barbiku! – stade moljakati upirući prstićem baš u plavokosu mladenku.

Barbika protrne.

Ona je danima prije toga čekala i nadala se da će je neka djevojčica kupiti i odnijeti sa sobom, a to se evo dogodi baš danas, kad je to najmanje željela. Ta njoj se upravo osmjehnula sreća sasvim druge vrste. Osjetila je kako joj suze naviru na oči. Bespomoćno pogleda svoga mladoženju, a on je samo smrknuto šutio i motrio što će se dogoditi.

Majka pokuša odvući djevojčicu, no ona se odmah rasplaka i – ne bî druge, Barbika bijaše prodana.

Djevojčica je privije uza se i stade joj tepati i tetošiti je, ali Barbika ništa od toga nije čula. Samo je gledala Batmana, a suze joj cûrkom curile niz lice. No od toga nikakve koristi ne imađase. Majka plati i s djevojčicom ode niz Radićevu ulicu.

A Batman? Ni prstom nije maknuo. Samo je stajao prekriženih ruku i ispod maske gledao kako mu odnose ucviljenu draganu.

Navečer gospođa Nadina poče igračke slagati u sanduk, a onda odjednom stade i nešto se zamisli. Zatim promrmlja:

– Nedostaje mi jedan Batman? A sad je bio tu, kamo se samo djenuo?

Potom slegne ramenima, zaključa sanduk i ode.

– Zbilja, gdje je Barbikin mladoženja? – zapita strina Manda kad je zvuk potpetica gospođe Nadine utihnuo.

– Mrki Medvjed zna – javi se poglavica.

– Gdje je, gdje je? – pitahu sada svi. – Reci nam, Mrki Medvjede!

– Oči Mrkog Medvjeda sve vidjele – govorio je poglavica dubokim glasom. – Kada mala plačljiva squaw sa svojom squaw-majkom i squaw-Barbika Srebrna Kosa otišla, čovjek u crnoj kabanici, kojega bljedoliki zovu Batman, kroz svoje crne oči motrio u koji će wigwam ući. Kad to vidio, razmahnuo on sa svoja crna krila i odletio za njima. Oči Mrkoga Medvjeda vidjele da ušao u wigwam u koji su odnijeli squaw Barbika Srebrna Kosa. Mrki Medvjed rekao što je imao reci. Howgh!

Svi u sanduku oduševljeno zaplješću.

– Ah, eto, ipak! To je baš lijepo! – reče strina Manda. – Zaista, ljubav nema granica! Rekla sam što sam imala reći. Howgh!

– Zaista, ljubav nema granica! – rekla je onomad i blagajnica naše Stambene zadruge nakon što se rastala od svoga trećeg muža.

Mikijeve noćne pustolovine

Miš zvani Miki imao je na tezgi gospođe Nadine mjesto u desnom gornjem kutu. Otuda je imao dobar pregled ostalih izložbenih prostora na tržnici, naravno, samo onih koji bi mu se našli u vidokrugu dok bi stajao na svome mjestu. Ostali dio tržnice slabo je poznao. Tek kad bi ga gospođa Nadina stavljala na njegovo mjesto, on bi kriomice bacio pogled uokolo i vidio mnoštvo tezgi na kojima je bilo svega i svačega. Tako je jednom na susjednoj tezgi vidio i svoga dvojnika, koji mu u svemu bijaše sličan. Htio se s njim nekako sprijateljiti, ali nije vidio načina da mu se približi, jer bi gospođa Nadina Mikija pred kraj dana odmah stavljala u njegov pregradak u sanduku i tu bi ostajao cijele noći.

Jedne večeri, dok je gospođa Nadina spremala igračke u sanduk, Miki se okrene da vidi što radi njegov dvojnik i da mu barem šapicom domahne pozdrav. No kako se okretao, učinio je nespretni pokret, te iz svoga gornjeg desnog kuta padne s tezge i nađe se iza sanduka u koji je gospođa Nadina stavljala igračke.

Gospođa Nadina to nije vidjela. Spremila je ostale igračke u sanduk, zaključala ga i otišla kući.

Tako Miki ostade pokraj sanduka. Bio je prilično plašljiv miš i sav se ježio pri pomisli da će noć provesti pod vedrim nebom. No kako nije imao nikakva izbora, on se malo podvuče pod sanduk koji je stajao na nogarima i tu zanoći.

Bio je u veoma neudobnu položaju; dno sanduka bilo je nisko i on se morao zguriti da bi mogao ostati pod njim. Koljena i leđa su ga boljela, te on u neko doba noći iziđe ispod sanduka da malo protegne noge. A kad je izišao i vidio da je tržnica potpuno opustjela, malo se ohrabri.

Ho, pomisli, nema ovdje nikoga. Mogao bih malo prošvrljati okolo, možda mi se posreći da nađem sanduk u kojemu je onaj miš, moj prijatelj.

Eto vidite, Miki je toga miša, koji mu je bio vrlo sličan, u mislima već nazivao prijateljem. Ali, lako ti je njega bilo vidjeti kad te gospođa Nadina podigne visoko iznad sanduka. A sada je Miki na tlu, odozdo vidi samo sanduke i bezbroj nogara na kojima oni stoje. Nikako nije mogao pogoditi u kojemu se sanduku nalazi njegov prijatelj.

I krene nasumce.

Posvuda je vladala tišina, tek se iz nekih sanduka čulo hrkanje; u njima zacijelo spavaju gusari, koji uvijek u snu hrču, ili možda lavovi, slonovi, krokodili, dinosauri i druge opasne životinje. Takve je sanduke zaobilazio, strah ga je bilo i proći ispod sanduka iz kojega dopire ono strašno hrkanje.

Kad se našao na čistini, u prolazu između tezgi, ugleda nešto od čega se gotovo onesvijesti od straha.

Mačka!

To ti je najstrašnija zvijer koju možeš zamisliti. A toj najstrašnjoj zvijeri, znao je on, najveća su poslastica upravo miševi.

Ugledala je i ona njega. A kako ga i ne bi ugledala, kad su mu uši poput lopara. Takve uši djeluju više kao zračne kočnice i u slučaju bijega samo bi ga usporavale. A i cipele mu bijahu prevelike, barem za tri broja veće od onih koje bi mu trebale. A uza sve to i koraci su mu kratki, pravi koračići. Pa hajde ti sada potrči s takvim ušima i u takvim cipelama!

Zaključio je da nema nikakvih izgleda da pobjegne i spasi glavu. Zato pribjegne lukavstvu. Ispruži se na tlu i napravi se kao da je mrtav.

Mačka skoči na nj, zgrabi ga zubima i pandžama zagrebe po leđima. Miki sve to junački otrpi, ni glasa ne pusti od sebe. Mački zalogaj očito bijaše posve neukusan, a uz to tvrd, gotovo je zube polomila. Nikada, u cijelom svome mačjem životu, nije naišla na takva miša. Malo se izmakne i priligne uz tlo pa ga poče ćuškat i šapama s lijeve i desne strane i gurkati sad ovamo sad onamo, ali Miki je i dalje glumio mrtvoga miša. Još ga je neko vrijeme tabala i bacala uvis, a kad zaključio da tako neće nikada postići koš, čušne ga u aut pa podvije rep i ode.

Miki je još neko vrijeme ostao ležati u prolazu između tezgi, bojeći se da se mačka negdje pritajila i da vrebala na njega. Ali kako je noć odmicala a ona se nije pojavljivala, on se malo pomakne, pa još malo, a kad vidje da se mačka ne pojavljuje, ustade i odmah šmugne pod jedan sanduk. Otuda je dugo motrio i onda zaključio da je zvijer stvarno otišla i da mu od nje više ne prijete opasnost.

— Neka samo ide bestraga! — promrmlja Miki i izvuče se iz skrovišta.

Nastavio je tražiti sanduk u kojemu je njegov prijatelj. Na kraju dođe do jednoga koji je pri dnu imao žičane rešetke.

To bi mogao biti taj, pomisli Miki i tiho zazove:

— Prijatelju, prijatelju!

Nitko mu se ne odazva, te on pomisli da njegov prijatelj spava. Zato odluči da se uvuče kroz rešetke i provjeri je li tu.

Jedva se provukao kroz uski otvor na rešetkama, a kad se našao unutra, njuhom je odmah osjetio da tu nešto nije u redu. Malo kasnije začuje duboko hrkanje od kojega se čitav sanduk potrésao. Kad su mu se oči privikle na tamu, razabrao je nešto od čega mu je mišje srce na trenutak prestalo kucati.

Nalazio se u sanduku s dinosaurima, a to su ti najstrašnija bića koja su ikada živjela na ovome svijetu! Ogromne su to zvijeri, sa zemlje im jedva možeš glavu vidjeti, tako su visoki. I kakve tek čeljusti imaju! A postoje i oni koji ožive tek kada se napune zrakom.

Dok nisu bili napunjeni zrakom, hajde-de, nisu baš ni bili tako strašni. Ležali su poput kakve krpice, mogao si čak i pretrčati preko kojega od njih. Ali kada gospođa Nadina puhne kroz nekakvu cjevčicu i zvijer se napuni zrakom, postaje velika i strašna, razjapi čeljusti, strah te i pogledati u nju.

I gospođa Nadina je jedanput nabavila dinosaure i sve su ih se igračke plašile. Noću se nitko nije smio ni pomaknuti u sanduku bojeći se da ne probudi te strašne zvijeri. Čak ni gusari ni kauboji, koji bijahu naoružani sabljama i puškama i koji su slovili kao hrabri ljudi, nisu voljeli kada ih gospođa Nadina stavi preko noći u blizinu dinosaura.

Onda je, nasreću, do tezge došao mali Dominik i pokupovao sve dinosaure. Nakon toga su igračke u sanduku odahnule.

A sada se Miki odjednom našao sam među tim krvoločnim bićima.

U odjeljku pokraj dinosaura ugledao je lavove i na tren se ponada da bi mu oni mogli pomoći. Sjetio se, naime, da je neki njegov daleki predak pomogao jednome lavu progrizavši mrežu koju su bili nabacili na nj i tako ga oslobodio. Ovi njegovi potomci zacijelo znadu za taj slučaj. No sada su i lavovi spavali, hrkali su gotovo tako glasno kao i dinosauri. A kad bi i bili budni, tko zna bi li oni mogli nauditi strašnim dinosaurima, koji su mnogo veći i krvoločniji od njih.

Tako Mikiju ne preostade ništa drugo nego da sâm pokuša učiniti nešto za spas svoje mišje kože. Stade se oprezno primicati rešetki, koračić po koračić, pazeći da ne probudi koju od usnulih zvijeri. Kad se domogao otvora na rešetki, iskoči pred sanduk i nekoliko trenutaka ostade tu kako bi se malo povratio od straha i došao sebi.

Tada nastavi potragu za prijateljem. Već se bijaše i umorio, koljena mu klecahu, ali od traganja nije odustajao i uporno ga je dozivao:

– Prijatelju! Prijatelju!

Ptice su već počele cvrkutati na kestenovima i je zaključio da je zora blizu. Svaki put kad bi ih pred zoru čuo, znao je da će uskoro doći gospođa Nadina i igračke iz sanduka početi premještati na tezgu.

Zato je pomislio da će biti najbolje za ovaj put odustati od traganja i vratiti se do svoga sanduka. Kad dođe dobra gospođa Nadina, mislio je dalje, pronaći će me i staviti na moje mjesto, u gornji desni kut na tezgi. Tamo je ipak najbolje i najsigurnije. A prijatelja ću potražiti drugom zgodom.

Ali, gle sad! Osvrne se na sve strane, ali njegova sanduka nema pa nema. Vidio je samo bezbroj nogara na kojima stajahu sanduci isti onakvi kakav je i njegov. Ali nikako nije mogao pogoditi koji je sanduk gospođe Nadine.

Tako on opet pođe nasumce. Zbunjeno je trčkarao od sanduka do sanduka, ali svoje stanište nije našao.

A tada se dogodi nešto još strašnije od svega što mu se ove noći dogodilo.

Prema njemu je nailazio crni pas, pravi krvolok. On ga je često vidao iz svoga gornjeg desnog kuta s tezge, ali tamo mu on ništa nije mogao. Čim bi se približio, gospođa Nadina bi zavikala na njega i otjerala ga.

A sada je siroti Miki prepušten sâm sebi.

Nije ga smio dočekati ni po koju cijenu. Ne bi to sada prošlo kao s mačkom, taj bi ga žvaknuo i progutao u jednom zalogaju.

Zato potrči koliko su ga noge nosile.

A noge mu bijahu slabaške. Uz to mu i koljena klecahu i pas ga je brzo sustizao. Još nekoliko skokova i dohvatit će ga zubima.

Miki se naglavce baci pod jedan sanduk. Pas istodobno skoči za njim i nekoliko puta uprazno škljocne zubima. Bijaše velik, pa se nije mogao zavući pod sanduk, ali je noge podvlačio pod nj, sad jednu sad drugu, ne bi li se nekako dočepao Mikija. A Miki se odmicao sve dublje, no i pseće šape kao da se izduživahu i sve više mu se primicahu.

Ovo je kraj, pomisli Miki.

A tada se dogodi nešto tako lijepo, da Mikiju srce zaigra od silne radosti.

Čuo je glas gospođe Nadine!

Zavikala je na psa i on smjesta pobježe.

Tada se gospođa Nadina sagne i pogleda pod sanduk da vidi što je to pas lutalica ondje tražio. Kad ugleda nesretnog Mikija, nježno ga uzme i stane mu tepati:

– Gle, moj siroti Miki! Što li si samo tražio pod sandukom, jadni moj mali?

O, Miki bi joj se tako rado osmjehnuo i zahvalio što ga je spasila u posljednjem trenutku, ali već bijaše svanulo, a po danu igračke gospođe Nadine spavaju, ili se barem moraju praviti da spavaju.

Gospođa Nadina obriše Mikija spužvom i slavi ga na njegovo mjesto, u gornji desni kut na tezgi.

Poslije toga je cijeli dan grickala slane kikirikije, zadovoljna što je pronašla svoga pustolovnog miša.

Silvestar bez ruke

U jednoj pošiljci koju je dobila gospođa Nadina, među igračkama je bilo i deset mornara. Bijahu lijepi i naočiti, odjeveni u bijele odore s mornarskom kapom na glavi.

Jedan od mornara ne imađase lijeve ruke. Na mjestu na kojemu se ona nalazila ostao samo batrljak.

Taj mornar zvao se Silvestar.

Gospođa Nadina nije primijetila da Silvestar nema ruke. Smjestila je mornare u sanduk i otišla kući.

Balerine odmah počеше pričati kako oduvijek vole mornaricu i okupiše se oko njihova pregratka, jer mornari doista bijahu momci od oka. Stadoše s njima očijukati, čak su im izvele i nekoliko baletnih točaka.

Strina Manda je, perući rublje pred kućicom sa slamnatim krovom, sve to ispod oka motrila.

– Što ste se sjatile oko njih? – reče balerinama. – U moje vrijeme djevojke nisu smjele tako zaglédati momke i nametati im se.

– Ti gledaj svoja posla i ne zabadaj nos gdje mu nije mjesto! – zabrunđa njezin muž, koji je sjedio malo dalje i runio kukuruz.

Balerine se malo postidješe seljankina ukora i povukoše se na svoja mjesta, ali i dalje pogledavahu mornare i potiho uzdisahu.

I sutradan, kad je gospođa Nadina sve igračke premjestila iz sanduka na tezgu, one ne mogahu skinuti pogleda s mornarâ. Nisu ih smjele baš napadno gledati, jer su se morale praviti da spavaju, ali bi ih svejedno kradom poglédale, onako, kroz trepavice.

Silvestra Bez Ruke baš i nisu gledale, ni danju ni noću. A to njemu nije ni smetalo, jer po prirodi bijaše on šutljiv i zatvoren mladić. Samo bi ležao u svome pregratku i s vremena na vrijeme batrljak mazao mašću koju mu je dao brodski liječnik.

U istoj pošiljci gospođa Nadina primila je i španjolske glumice. Bijahu to prave ljepotice. Doputovale su iz Barcelone, istim brodom u kojemu bijaše i onih deset mornara. Ponajljepšoj od njih bila je ozlijeđena noga, a uz to je jadnica još imala i mučninu zbog morske bolesti koju je preboljela na brodu.

Glumice bijahu tihe i povučene djevojke, u sanduku se za njih gotovo nije ni znalo. Po cijelu bi noć samo sjedile u svome pregratku nedaleko od kućice sa slamnatim krovom i potiho razgovarale. Njegovale su svoju bolesnu drugu, davale joj lijekove, spravljale tople

napitke i previjale ranu na nozi. Katkad su isprobavale haljine, za slučaj da budu angažirane u kazalištu ili na filmu.

Strina Manda po svojoj naravi bijaše znatiželjna žena. A znatiželja je kao svrab. Kad se uvuče u čovjeka stalno kopka, kopka, a najjače zasvrbi kada o nečemu nešto tek načuješ a ne znaš cijelu istinu. Tako je i seljanku sve nešto kopkalo otkad je vidjela bolesnu glumicu. Znala je da nije baš uljudno raspitivati se o nečijoj nevolji, a svrbjelo ju, htjela je po svaku cijenu saznati kako je glumica zadobila ranu.

Kad više nije mogla odoljeti znatiželji, ostavi ona prakljaču, obriše ruke o pregaču, te uđe u kućicu sa slamnatim krovom i napravi čaj od kamilice. Onda s čajem pođe u onaj dio sanduka u kojemu prebivahu španjolske glumice.

Kada njezin muž to vidje, zapita je:

- Kamo ćeš s tim čajem?
- Nosim ga onoj bolesnoj sirotici, mora popiti nešto toplo.

Seljak se nadviri iza kućice odakle se mogao vidjeti glumičin pregradak.

- Pred njom već stoji šalica s čajem – reče. – Ne treba ona taj tvoj bučkuriš.
- Ih, kupovni čaj nije nizašto, znam ja! Neka samo popije ovaj, odmah će ozdraviti.

I tako ode s čajem kod bolesnice. Glumice je lijepo dočekaše i zahvališe za čaj, te s njom malo i popričaše. A seljanka sve navraćala razgovor na bolesničinu ozljedu, no glumice nisu shvatile našto ona cilja i ne rekoše kako ju je Izabela zadobila. Kad dođe vrijeme polasku, radoznoj strini Mandi još se ne dade otići, silno ju svrbjela ona njezina znatiželja. Napokon izravno zapita bolesnu glumicu:

- A što ti bi nozi, dijete?

Ne želeći da se iscrpljena bolesnica napreže razgovorom, jedna od njezinih druga reče umjesto nje:

- Kad smo plovili ovamo napali nas gusari...
- Ajme, zar gusani? – uskoči joj strina Manda u riječ, pa stade uvjeravati bolesnicu: – Ne mogu ti oni ništa, dijete. U mom selu ima ih vazda na sokaku, samo ih se mala djeca plaše.
- Ne *gusani*, strina Mando, *gusari* su nas napali. Htjeli su opljačkati brod.
- E, tako mi reci! No, ne znam, nikad nisam čula za gusare. Ali dobro, što je bilo dalje?
- Izabela je oko vrata imala skupocjenu ogrlicu – govoraše bolesničina prijateljica – pa je pobjegla u kabinu i tamo se sakrila.
- Hvala Bogu! – odahne seljanka. – I? Što je bilo dalje, pričaj!
- Oni razbojnici su je primijetili i navalili na vrata. Kad su ih razbili, sirotica je kroz prozor skočila u more.

- Bože nas sačuvaj! A onda?
- Oko broda je bilo puno morskih pasa. Jedan je ščepao jednu Izabelu za nogu i povukao je u more.
- O, svijete! Kako se spasila, sirota?
- Ne bi se spasila da jedan mladić nije s palube skočio u more i oteo je od morskog psa.

Kod ovih riječi bolesnica pokrije oči dlanovima i zajeca.

- Nemoj plakati, dušo – tješila ju strina Manda. – Važno je da si ti sada ovdje. A noga će zacijeliti, imam ja ljekovite trave.
- Ne plače ona zbog noge – reče bolesničina druga.
- Nego?
- Zbog onog mladića koji ju je spasio.
- Zašto bi plakala zbog njega?
- Zato što se siromah utopio spašavajući našu Izabelu. A ona je tako dobra srca i nikako si ne može oprostiti što se to dogodilo zbog nje.

Na ove riječi bolesnica još jače zajeca.

- Ah, što možemo, dušo – reče seljanka sućutno. – Svakome je od nas nešto suđeno, svatko svoju pokoru trpi. Njemu je bilo suđeno da se utopi.
- Nije – začu se glas.

Okrenuše se da vide tko je to rekao, a kad tamo, iza njihovih leđa stoji Silvestar Bez Ruke. On je cijelo vrijeme slušao razgovor između Izabeline prijateljice i strine Mande i čuo sve što su pripovijedale.

Bolesnica skide dlanove s očiju, pa, čim ugleda Silvestra, skoči i obisne mu se o vrat. Odmah je prepoznala svoga spasioca.

On im tada ispriča kako se uspio iščupati iz čeljusti morske nemani, u čijim je raljama ostala samo njegova lijeva ruka. Mornari su ga izvukli iz mora, a brodska posada je u međuvremenu uspjela odbiti napad gusara.

U sanduku nastade opće čestitanje. Svatko je htio stisnuti ruku hrabrom mornaru, koji je stavio na kocku svoj život da bi glumičin spasio. Ipak, ne baš svatko. Devetorica mornara čestitahu samo lijepoj Izabeli, kao da je ona spasila Silvestra, a ne on nju. No recimo ipak da su i drugi u sanduku čestitali i glumici, jer se i ona uistinu držala kako treba. Tugovala je za svojim spasiocem i mnoge suze prolila, misleći da se on utopio spašavajući nju, premda neki misle da suze glumica nisu odveć skupa roba.

Čak je i seljak koji runi kukuruz došao da čestita, premda on nije volio ustajati sa svoga tronošca. Kad je prolazio pokraj svoje žene, strine Mande, ona ga gurne laktom i šapne:

- Vidiš, da ja nisam pošla s čajem toj djevojci, nikad se njih dvoje ne bi našli.

Harmonikaš dohvati harmoniku i zasvira u čast lijepe Izabele i njezina spasioca. Valjalo je proslavili njihov ponovni susret.

Svi sada bijahu veseli i zaplesaše. Mornari plesahu s barbikama i balerinama, seljak sa svojom ženom, mladić s benzinske crpke s jednom mladom indijanskom squaw, kauboiji sa španjolskim glumicama.

Čak se i šutljivi Indijanci odmah namazaše ratnim bojama i stadoše sami sa sobom plesati oko logorske vatre. Pri tome su ispuštali bojne pokliče, premda u blizini nije bilo neprijatelja.

I lopte veselo poskakivahu u svome pregratku.

Samo je poglavica Mrki Medvjed sjedio pred svojim wigwamom i šutke potezao dimove iz lule mira, iako on zapravo nikada nije ratovao, pa čak ni s kim ni u zavadi nije bio.

Silvestar Bez Ruke sjedio je s Izabelom u njezinu pregratku. Nešto su potihom razgovarali.

Strina Manda u plesu primakne glavu svome mužu i šapne mu:

– Sve mi se čini da ćemo uskoro imati još jedne svatove.

Svirka i veselje trajahu do duboko u noć.

Kad je ujutro gospođa Nadina otključala sanduk, plesači mirno ležahu u svojim pregracima, te se činilo da ih ni briga nije što Mađarska nema mora.

Uzbuna u sanduku

Pred kućicom sa slamnatim krovom strina Manda svakoga dana pere rublje. Često mora raditi i noću, jer kojiput rublja bude puno. Najviše su joj ga donosile barbike. One su htjele da njihove bluze, suknje, haljine i hlače uvijek budu čiste i dobro izglačane. Ni španjolske glumice nisu puno zaostajale za njima. I one su željele biti lijepo odjevene, nadajući se da će kad-tad u sanduk gospođe Nadine doći kakav ugledni redatelj i angažirati ih za kazalište, možda i za film. Katkad bi i koja od balerina donijela opravu na pranje i glačanje. Tada bi strina Manda malo i negodovala, jer su balerine imale nekakve rastezljive oprave koje je bilo teško glačati. Osim toga...

– Osim toga – rekla je jednom strina Manda jednoj balerini držeći među dva prsta njezinu opravicu – ovo nije ni potrebno glačati.

– Zašto nije, strina Mando? – zapitala je balerina.

Zato što se ova stvar najbolje izravna kad je navučesh na svoje tijelo, vrtiguzo! – I još je dodala: – Te svoje piruete mogla bi izvoditi i bez oprave, i tako ti se ispod nje sve vidi.

Ipak je "tu stvar" spustila u lukšiju i počela po njoj ljutito mlatiti prakljačom, zamišljajući valjda da mlati balerinu po stražnjici.

Tako je to išlo šest dana u tjednu, od ponedjeljka do subote, ali sedmoga dana strina Manda nije htjela ništa raditi. Nedjelja je za nju bila dan kada se ne radi i toga se ona strogo držala.

U noći od subote na nedjelju napekla bi dosta kolača, a u nedjelju predvečer pozvala bi na domjenak lutke i likove iz slikovnica, ali samo one dobre. Nedjelji su se sve lutke i likovi iz slikovnica (ali samo oni dobri) najviše radovali i čekali taj dan s velikim nestrpljenjem.

Zašto?

Zbog kolača, naravno. Ali i zato što je nedjelja bila dan pričâ. Toga dana za odrasle nije bilo mjesta pred kućicom sa slamnatim krovom. Za svaki slučaj strina Manda bi zamolila Postojanog kositrenog vojnika da čuva stražu pred verandom, kako ih nitko od odraslih ne bi ometao. Kositreneri vojnici su rado prihvaćali tu zadaću, jer je tako i on mogao čuti pokoju priču, a priče strine Mande bile su uvijek lijepe i zanimljive.

Tako je bilo i ove nedjelje.

Kada je poslijepodne gospođa Nadina igračke s tezge premjestila u sanduk, lutke i likovi iz slikovnica (ali samo oni dobri) stalno su se meškoljili u svojim pregracima nestrpljivo čekajući da se smrači i da ih strina Manda pozove na domjenak.

Napokon ih je pozvala i oni su se brzo okupili na verandi. Čak se i jedna beba s dudicom

u ustima iskobeljala iz svoje kolijevke i dopuzala pred kućicu sa slamnatim krovom. No kako se nije mogla uspuzati na verandu, počela je plakati i tražiti svoju pravdu, sve dok joj starije lutke nisu pomogle da se popne. Ona je odmah sjela uza skute strine Mande i strpljivo čekala da počne program.

Kada su se i ostali lijepo smjestili i stali se sladiti kolačima, strina Manda je započela priču. Priča je kazivala o nekom dječaku, Petru, koji je radio u radionici glinenih odljevaka i svake ih subote nosio na tržnicu, a onda je na brijegu sreo babu čarobnicu...

Postojani kositreni vojnik i sada je stajao pred verandom u svojoj crvenomodroj odori. Naćulio je oba uha da bolje čuje, jer tu priču strina Manda još nikada nije pričala.

Baš kad je u priči došla do mjesta kada ono baba čarobnica triput lupi štapom o zemlju, u sanduku se začuje vrisak. Dopirao je iz odjeljka u kojemu su prebivale španjolske glumice. Ona malo zastade s pričom i zapita Postojanog kositrenog vojnika tko je to vrisnuo.

– Neka od španjolskih glumica – reče on trgnuvši se, jer se bio zanio slušanjem priče. – Bit će da uvježbavaju nove uloge, pa na nekom mjestu moraju zavrištati. One se mogu smijati i plakati kad god se to od njih zatraži, takvo im je zanimanje. Samo vi pričajte i ne obzirite se na njih. Što je bilo kad je ta baba lupnula štapom o zemlju?

Strina Manda je nastavila priču, ali opet nije išlo kako treba. Tek što je stigla do onog dijela kad su se u šumi Zlošumi na Petra okomile crne ptičurine i on počeo vikati "Dalje od mene, nečiste duše!", opet se u sanduku razliježe vrisak.

– Upomoć! Spasite me!

– Kositreni vojniče, skokni i pogledaj što se to događa! – zamoli ga strina Manda.

Postojani kositreni vojnik odskakuće na jednoj nozi (drugu nije ni imao) nekamo među odjeljke i uskoro se vrati.

– To barbike opet nešto izvode, strina Mando – reče kad se vratio i stao pred verandu.

– Samo vi pričajte i budite bez brige. Je li se mali izvukao iz te Zlošume?

– Jest – reče strina Manda i nastavi priču.

Baš kad je bilo najnapetije (Petar je upravo trgnuo mač iza pojasa i probo crni plašt što se vukao za njim, a iz plašta potekla krv...), netko krikne i po sanduku nastade prava strka.

– Kositreni vojniče, skokni i pogledaj što se to tamo događa! – opet zamoli strina Manda.

Postojani kositreni vojnik skokne i pogleda. No sada se zadržao malo duže, a za sve to vrijeme vriska i krici nisu prestajali.

– Balerine su digle viku – reče kad se vratio pred verandu, pa doda zabrinuto: – Bojim se da je ovaj put nešto ozbiljno, strina Mando. Svi su uznemireni i uplašeni, ženski svijet bježi i sklanja se u muške pregratke. Indijanci se mažu ratnim bojama, kauboји sedlaju konje. Bit će bitke, čini mi se.

Strina Manda reče Postojanom kositrenom vojniku da ostane s mališankama i mališanima, a ona zgrabi svoju prakljaču i nestade među odjeljcima.

No kad je stigla do kauboja, oni su već bili rasedlali konje i pištolje zataknuti za pojas.

– Što se to, dobijesa, zbiva u sanduku? – zapitala ih je.

Kauboji, kisela izraza na licu, samo odmahnuše rukom.

Zapita to isto i Indijance, koji su, nekako postiđeno, s tijela upravo skidali ratne boje. I oni su joj odgovorili rukom kao i kauboji.

Tada ona poče obilaziti ostale odjeljke i pregratke. Španjolske glumice su već spavale, pa ih nije htjela buditi. Barbike su pričale viceve i kikotaše kao da se ništa nije dogodilo. Gundajući je zaobišla njihov odjeljak i prišla balerinama, no one su uvježbavale novu točku i nije im htjela smetati.

Tada ugleda Mačka u čizmama kako se šulja između pregradaka. Taj danju leži sprešan u onoj slikovnici, pomisli strina Manda, a noću se izvuče i samo se kočoperi i skita po sanduku. No možda će on znati što je izazvalo svu tu dreku, pomisli dalje, pa ga zapita:

– Hej, skitnice, kakva je to galama u sanduku?

Mačak u čizmama ljutito frkne i malko zareži. Onda stavi šapu na usta i daje joj znak da šuti, te se nastavi šuljati između pregradaka.

Na kraju stiže i do Mikijeva pregratka. Miki je ležao pred ulazom; leđima se naslonio na pregradak, zabacio stražnju lijevu preko stražnje desne noge i grickao sjemenku suncokreta.

– Miki – oslovi ga strina Manda – kakva je to bila galama noćas?

Miki prestade grickati sjemenku.

– Nemam pojma – reče nedužno. – Ja nisam ništa čuo.

Tako strina Manda nije doznala ništa. Vratila se pred svoju kućicu i dovršila priču. Potom je otpustila svoje slušatelje i najavila im novu priču za sljedeću nedjelju.

Kad je ujutro gospođa Nadina vadila igračke iz sanduka i stavljala ih na tezgu, Miki je još ležao pred svojim pregratkom.

– Što ti je, Miki? – zapita gospođa Nadina miša. – Boli li te nešto?

– Da... malo... – promuca Miki.

– Zašto nisi u svome pregratku?

– Izašao sam malo... ovaj... na svježiji zrak – i dalje je mucao Miki.

– Hajde sada u svoj pregradak i dobro se odmori – reče gospođa Nadina i nježno ga uzme. – Danas te neću ni stavljati na tezgu da mi se ne prehladiš.

Lijevom rukom posegne prema vratašcima na Mikijevu pregratku da ih otvori.

Miki uplašeno zacijuje:

– O, ne!

Ali gospođa Nadina je već otvorila vratašca. Iz pregratka šmugne jedan pravi mišonja, skoči s ruba sanduka i stornja se pokraj nogu uplašene gospođe Nadine.

– No, Miki, što je to? – prijekorno reče gospođa Nadina. – Zar si noćas imao podstanara?

– Oh... gospođo Nadina... oprostite... – pokajnički je mucao Miki. – Jučer ste ga zaključali u sanduku, a onaj strašni Mačak u čizmama odmah ga je uzeo na zub i stao proganjati. Tako se siromah mali cijele noći potúcao od nemila do nedraga i molio da mu se netko smiluje i dâ utočište pred onim razbojnikom. Nitko ga nije htio primiti. Svi su samo vikali na nj i tjerali ga što dalje, pa sam mu ja izašao u susret i ustupio mu svoj pregradak za jednu noć. Ta od iste smo sorte, nisam mogao zatvoriti oči pred njegovom nevoljom. Barem ja znadem kako je to kad se bespomoćni miš nađe u tuđem i nepoznatom svijetu.

– Dobri moj Miki! – reče gospođa Nadina i stavi ga na tezgu.

Cijeloga je dana Miki pogledavao iz svoga gornjeg desnog kuta ne bi li ugledao onog zalutalog mišonju. Tek kasno poslijepodne, kad je već gospođa Nadina počela spremati igračke u sanduk, ugleda ga u staroj kartonskoj kutiji kako gricka mrvicu sira koju je našao pod tezgom jedne piljarice.

Stjuardesa Helen

Jednom su gospođi Nadini među igračkama isporučili *Boeing 707*. Zrakoplovu trup bijaše srebrnast s mnoštvom prozorčića, sav se sjao i blistao na uzletištu. Na nj bijahu prislonjene stepenice, na stepenicama stajala djevojka. Kosa joj uredno počešljana i skupljena u punđu, na glavi joj kapa ljupko navučena na lijevu stranu. Bijaše odjevena u sivoplavi kostimić.

Čim je gospođa Nadina stavila avion sa stepenicama na tezgju, djevojka reče zvonkim glasom:

– *Good afternoon everybody, ladies and gentlemen! I'm miss Helen, your stewardess. We'll be taking off in ten minutes, please fasten your seat belts.*

Igračke se iznenađeno trgnuše, jer nitko na tezgi gospođe Nadine ne bi smio pričati. Sve igračke moraju danju spavati ili se barem praviti da spavaju.

– Što li ova kokodače? – šapne strina Manda, koja je i sada pred kućicom sa slamnatim krovom prala rublje.

– To se tebe ne tiče – tihim glasom odvrati njezin muž. On je sjedio malo dalje od nje i runio kukuruz.

Cijeloga je toga dana djevojka govorila uvijek isto. Čim bi netko zastao pokraj igračaka, gospođa Nadina bi je malčice dotaknula prstom, a ona bi odmah počela po svome:

– *Good afternoon everybody, ladies and gentlemen! I'm miss Helen...*

Seljanka nije razumjela ni riječi od onoga što je ona rekla, a silno ju je zanimalo što li to govori. Zato je stalno potihogundala:

– Ova vazda trabunja isto. Kad već priča, zašto ne govori da je svi razumijemo?

– Gledaj svoja posla i peri to rublje! – zarezni njezin muž ljutito. – Ne moraš ti uvijek znati što tko govori.

Gospođa Nadina je za *Boeing 707* odabrala najveći i najljepši pregradak u sanduku. Čitave noći djevojka je šutjela, a ujutro, čim bi je gospođa Nadina izvadila iz sanduka, započela bi vedrim glasom:

– *Good afternoon everybody, ladies and gentlemen! I'm miss Helen...*

Kako strina Manda bijaše jako ljubopitljiva, jedne noći ona ostavi prakljaču i priđe pregratku s kaubojima.

Vi ste svjetski ljudi, bili ste u mnogim zemljama – reče im.

– *Yes* – potvrde kauboји.

Došli ste iz Amerike i sigurno ste čuli mnoge jezike kojima ljudi govore.

– *Yes* – rekoše kauboji.

Kojim jezikom govori ona djevojka što stoji na stepenicama pred avionom?

– Engleskim – reče kauboj koji, otkad je došao kod gospođe Nadine, stalno puše u cijev svoga pištolja da iz nje istjera dim.

– A što to priča, znadeš li mi reći?

– *O, yes, znadem!* – odvrati kauboj. – Ona kaže: "Dobar dan svima, dame i gospodo! Ja sam gospođica Helena, vaša stjuardesa. Polijećemo za deset minuta, molim vas da se vežete pojasima."

– Kakvih deset minuta! Pa ona to klepeće već tri dana, a još je tu. – Kauboji slegnuše ramenima kao da ih se to ne tiče, a strina Manda priupita: – A što ono rekoste da je ona, stjuardesa?

– *Yes* – rekoše kauboji.

– Što je to stjuardesa? – zanimalo je ljubopitljivu seljanku.

– Pratiteljica aviona – reče onaj što puše u cijev pištolja.

– No, svašta! Zašto se ne prihvati nekog čestitog posla?

– I taj posao je *O. K.* – reče onaj što ispuhuje dim iz pištolja.

– *Yes, O. K.* – složiše se s njim ostali kauboji.

– No, i vi ste počeli kao i ona – progundā seljanka i vrati se pred kućicu sa slamnatim krovom. Dohvati svoju prakljaču i nastavi prati rublje.

Stjuardesa Helen je sa svojim avionom bila već šest dana među igračkama gospođe Nadine i stalno govorila da će odletjeti za deset minuta. Sedmoga dana naiđe onuda umirovljeni kapetan zrakoplovstva. Čim ga ugleda, stjuardesa započe:

– *Good afternoon everybody, ladies and gentlemen! I'm miss Helen...*

Kapetan zastade pokraj tezge. On nekada bijaše pilot i sada se sav raznježi čuvši riječi koje je godinama slušao, dok je bio u aktivnoj službi. Kad je uz to još ugledao i sjajni *Boeing 707*, više se jednostavno nije mogao odvojiti od tezge.

Na kraju je kupio avion, stepenice i stjuardesu. Tko zna zašto, no gospođi Nadini je rekao da to kupuje svome unuku, ali to ne bijaše istina.

On je avion, stepenice i gospođicu Helen kupio za sebe, to je cijela istina.

Iste je večeri stavio avion na noćni ormarić pokraj svoga uzglavlja i cijelu se noć sretno smiješio slušajući stjuardesin glas:

– *Good afternoon everybody, ladies and gentlemen! I'm miss Helen, your stewardess. We'll be taking off in ten minutes, please fasten your seat belts.*

A kad bi ga san na trenutak dotaknuo, stari bi kapetan svojim zrakoplovom zaplovio

mirnim noćnim nebom, na kojemu zvijezde poput rasuta biserja i brušenih dragulja blistaju i svjetlucaju.

Seljanka nije primijetila kad je kapetan odnio *Boeing 707* i gospođicu Helen. Vidjevši u sanduku njihov prazan pregradak, zapita:

- Gdje je naša stjuardesa?
- Odletjela – kratko reče kauboj s pištoljem i još jednom puhne u cijev.
- Šteta, već smo se bili priviknuli na nju – reče strina Manda i kradom obriše suzu. – Bila je baš dobra djevojka, zaista, vrlo, vrlo dobra djevojka.
- *Yes* – potvrdiše kauboji, a onaj što puše u cijev pištolja doda: – *Very, very good!*

Velika pljačka

Jednog dana uoči Božića gospođa Nadina je nabavila mali vlak. Imao je crnu lokomotivu i šest vagona, a svaki vagon bijaše druge boje. U lokomotivi je stajao vlakovođa dokono naslonjen na prozor, a malo dalje od njega ložać s lopatom u ruci, spreman da počne ubacivati ugalj u zažarenu peć. Svi su vagoni bili prekriveni ceradom, po čemu se dalo naslutiti da su natovareni vrijednim teretom. Gospođa Nadina nije ni s jednog vagona podizala ceradu, pa je to kod nekih u sanduku još više pobuđivalo znatiželju.

Vlak s tračnicama preko dana je stajao na prednjem dijelu tezge. Kad bi se netko zaustavio da ga pogleda, gospođa Nadina bi pritisnula jedno puce na daljinskom upravljaču. Lokomotiva bi istoga časa veselo zazviždala i vagoni zakloparali po tračnicama; vlakovođa bi se odmah povukao s prozora, a ložać bi užurbano počeo lopatom ubacivati ugalj u zažarenu peć.

Tako je taj mali šareni vlak iz dana u dan kod svih izazivao sve veću ljubopitljivost. Ali ne i kod strine Mande, iako je ona bila poznata po svojoj znatiželji.

– Neka voze što hoće, baš me briga! – znala je reći.

Grupa kauboja bila je u gornjem dijelu tezge, sasvim pri vrhu. Kad bi smjeli otvoriti oči mogli bi vidjeti vlak, ali ih nisu smjeli otvoriti jer su se morali praviti da spavaju.

Jednom se kod vlaka zaustavi neki dječak. Ushićeno je gledao crnu lokomotivu i vlakovođu i ložača, a potom i vagone, svaki posebno. S plavoga je malo zadigao ceradu, a jedan od kauboja na tren otvori desno oko i zirne pod ceradu. No tada je dječak spusti, a gospođa Nadina pritisne puce na daljinskom upravljaču i vlak krene.

Kauboj je ipak uspio vidjeti kako se pod ceradom nešto svjetluca...

Kad je gospođa Nadina predvečer kauboje odložila u njihov odjeljak, pozove on pet-šest svojih prijatelja u jedan kut sanduka. Oni su svojevremeno pripadali nekoj odmetničkoj družini na Divljem zapadu i pljačkali su vlakove koji su prevozili plaće radnicima. No Bill ih je (Bill je onaj sto ispuhuje dim iz cijevi pištolja) zaposlio na svome ranču i morali su prekinuti sa starim zanatom i okrenuti se čestitu poslu.

Kad su se okupili u kutu sanduka, onaj što je zirnuo pod ceradu reče polušapatom, zavjerenički:

– Vidio sam!

– Što? – zapitaše ostali.

– Zlato i drago kamenje!

- Gdje? – zinuše svi.
- U vagonu. Prevoze u banku zlatne poluge i kamenčiće – tirkize, smaragde, rubine, dijamante!
- To bi bilo nešto! – reče jedan.
- Takav plijen ne smijemo propustiti! – reče drugi.
- Napast ćemo vlak! – rekoše svi.
- Bojim se da se Bill s tim neće složiti – doda jedan oprezno.
- Bill za to ne mora ni znati! – priklopi drugi.

Bivši odmetnici su sav svoj novac potrošili na darove barbikama i balerinama i sada su se osjećali kao ribe na suhom. Uz to su se bližili i blagdani i oni su jednostavno morali priskrbiti nešto novca. I eto im se sada ukazala prilika kakva se rijetko ukazuje.

Na kraju su se dogovorili da pljačku vlaka obave "na svoju ruku" i da Billu o tome ništa ne govore.

Odmah su osedlali konje i uzeli nekoliko oblih trupaca što su stajali pokraj logorske vatre pripremljeni za ogrjev. Bacili su se na konje i otutnjali u nepoznatom pravcu. U trku je svaki od njih navukao šešir duboko na čelo, a lice pokrio maramom.

U sanduku su ih u čudu gledali, pitajući se kamo li će (Bill je u to vrijeme sjedio u wigwamu i s poglavicom Mrkim Medvjedom pušio lulu mira).

Barbике su međutim ispratile odmetnike zadivljenim pogledima, a jedna od njih, koja je imala najduži staž u sanduku, šapne čeznutljivo:

- To su muškarci!

Strina Manda stavi ruke na bokove i prostrijeli je pogledom.

- Bilo bi bolje da zakopčaš tu bluzu i prihvatiš se nekakva posla, a ne samo da zjakaš okolo!

- Ne zjakam – reče barbika i otkopča još jedno puce na bluzi. – Samo gledam momke, tako su grubi, tako muževni!

I strina Manda pogleda u smjeru u kojemu su nestali odmetnici, pa spusti ruke s bokova i ljutito zatrese glavom.

- Čudim se samo kako gospođa Nadina već jednom ne utrapi nekome tu bagru! – Zatim dohvati prakljaču i promrmlja: No, da čemu vrijede, netko bi ih već kupio.

Čim kauboји stigoše do malog vlaka, poskakaše s konja i htjedoše one trupce slaviti preko tračnica i prisiliti vlakovođu da zaustavi vlak. No to nije bilo potrebno jer je vlak i tako stajao. Vlakovođa je dokono stajao naslonjen na prozor i smiješio se, a ložač je s lopatom u rukama čekao da počne ubacivati ugalj u zažarenu peć.

Jedan odmetnik priskoči vlakovođi i ložaču i uperi pištolj u njih.

– Ruke uvis! – drekne ispod marame. – Ovo je pljačka!

Vlakovođi i ložaču nije bilo ni na kraj pameti da podignu ruke. Prvi se i dalje samo smješкао, a drugi čekao da počne ubacivati ugalj. To je odmetnika zbunilo. Istina, nije on baš ni imao loše nakane prema njima, htio ih je samo malo zaplašiti dok njegovi ne potrpaju blago u vreće. No kako ova dvojica nisu pokazivala nikakva straha, a još manje namjere da ga poslušaju, odjednom se našao u neprilici. Nije zapravo znao što bi s pištoljem. Onda ga gurne u navlaku za pojasom i okrene se da vidi je li posao pri kraju.

Pljačkaši su u međuvremenu najveći dio tereta već bili pokupili i potrpali u kožnate vreće. Dali su znak onome što je neodlučno stajao kod vlakovođe i ložača da je posao gotov. Potom svi u divljem galopu odjahaše prema svome logoru. Usput su malo i podvriskivali, kako to već kauboji čine nakon uspješno obavljena posla.

Kad su stigli u logor, razvezali su vreće i stali razmotavati omote, kako bi podijelili blago.

Tek tada su imali što vidjeti!

Ni jednoga zrnca zlata, ni traga od dragog kamenja – tirkiza, smaragda, rubina, dijamanta.

Bili su to bomboni za kićenje božićnog drvca što se umotavaju u papiriće različitih boja – žute, plave, zelene, crvene, ljubičaste.

Iste su ih noći izdašno dijelili djeci u sanduku. Barbike i balerine i indijanske squaw također nisu ostale praznih ruku.

Poslije ponoći iz wigwama izađoše Bill i Mrki Medvjed. Kad Bill vidje kako njegovi kauboji šakom i kapom dijele slatkiše, naslutio je da se tu radi o nekom nedopuštenom poslu. Pozove ih i naredi strogim glasom:

– Ovamo s tim!

Oni istresoše preda nj bombone koji su im još bili preostali.

Kad strina Manda vidje pred Billom gomilu slatkiša, priđe mu s raširenom pregačom i naredi strogim glasom:

– Ovamo s tim!

Bill odmah spremi pištolj i pregrštima poče premještati bombone u njezinu pregaču.

– Što ćete s tim slatkišima? – zapita istresavši posljednju pregršt.

– Znam ja što ću s njima! odvrati strina Manda.

Bill slegne ramenima i izvuče pištolj. Za svaki slučaj nekoliko puta puhne u cijev, premda se nije ni sjećao kada je zadnji put pucao iz pištolja. Zatim ga zavrti oko kažiprsta i gurne u navlaku za pojasom.

Strina Manda s raširenom pregačom punom bombona odgega u kućicu sa slamnatim krovom i tamo ih istrese u staru drvenu škrinju sa željeznim zakovicama.

Školjke dalekih mora

Među igračkama gospođe Nadine, u odjeljku za suvenire, smještene su morske školjke raznih oblika i veličina. Sve one bijahu lijepih, živopisnih boja i slikovitih naziva. Tako su tu ležali bijeli orašičići, kunjke, Noine ladice, periske, sunčeve kapice i male kapice, češnjače, Jakovljeve kapice, naborane i tamne zvjezdice, razne vrste vaganja i srčanki, čančice, teline, svijetle zore, prnjavice i ladinke, rumenke, Pandorina krila i druge.

Među njima bijahu i dvije krupne školjke s dalekih morâ, jedna ružičasta i jedna sedefasta. One ležahu u posebnom pregratku. Kad bi preko dana bile na tezgi, prolaznici su ih često uzimali u ruke i njihov otvor prislanjali na uho, kako bi iz dubine njihove kućice osluškivali daleki šum valova.

Noću, dok su bile u sanduku, ove su dvije školjke uglavnom šutjele. Igračke su se već privikle na to, pa ih nisu smetale. Samo su im ponekad prilazili mornari, nježno ih uzimali u ruke i prislanjali na uho, osluškujući šum mora koje im je toliko nedostajalo.

Ružičasta školjka bila je prava ljepotica. Iznutra bijaše glatka, nježnoružičasta, poput ružine latice prelivene prozirnom zlatnom pjenom. Ružičasta joj se boja prema rubovima prelijevala u narančastu i zlatnožutu, smeđu i mrkosmeđu. Rubovi njezina otvora bijahu nazubljeni zaobljenim bijelim izbojcima.

Sedefasta bijaše izvana bijela, ponešto hrapava i nažljebljena uzdužnim žljebovima. Iznutra je bila glatka i sedefasta; svilenkasti joj se sjaj prelijevao u prelijepim tirkiznim bojama, od nježnomodre do blijedozelenkaste nijanse, kao da je u se upila sve boje mora u kojemu je provela svoj životni vijek.

Kao što rekosmo, noću su u sanduku školjke s dalekih morâ, za razliku od igračaka, većinom šutjele. A danju, na tezgi, one bi se oglasile kad bi preko njih zapirkao vjetrić. Kada bi tko razumio njihov govor, mogao bi tada čuti što pričaju.

Jednom dođoh do tezge gospođe Nadine, kamo sam često volio navraćati. Uzeh obje školjke, pa jednu od njih prislonih na jedno a drugu na drugo uho.

– Ohhh – čuo sam kako uzdiše Ružičasta školjka.

– Šššto ti je, zašššto uzdišššeššš? – zašumi Sedefasta.

– Kad god zapuššše vjetar, sssjetim ssse sssvoga zavičaja.

– A gdje ti je zavičaj?

– Daleko – uzdahne Ružičasta. – Bengalssski zaljev. A tvoj?

– Još dalje – zašušori Sedefasta, pa i ona uzdahne. – Karipsssko more. Tko te je izvukao

sss morssskoga dna?

– Jedan mali Indijac iz Calcutte. Za sssvaku lijepu šškoljku koju bi izronio plaćali sssu mu po nekoliko novčića. I za mene je na kraju dobio tri novčića i mogu ti reći da sssam sssretna zbog toga.

– Zašššto ssi sssretna zbog toga? – zanimalo je Sedefastu.

– Zato šššto taj dječak ima tri sssesstrice i petero braće i on ih mora prehranjivati onim šššto zaradi vadeći iz mora šškoljke, koralje i pužice. Sssiromah, nasstradao je upravo kad je sssa mnom izranjao.

– Kako?

– Sssiromašššku ssse noga zaglavila između dvije sstijene pod morem, pa nije mogao izroniti i udahnuo je more.

– Oh, jadnik! – gotovo zaplače Sedefasta školjka. – Je li ssse utopio?

– Nije, na sssvu sssreću – odgovori Ružičasta. – Izvukli sssu ga, ali mu je među sstijenama pod morem osstalo dosssta kože zguljene sssa sstopala. Dok sssu ga polumrtva izvlačili iz mora, nije me isspuššštao iz ruke, znao je da će za mene dobiti koji novčić.

– To je tako tužno, tako tužno – šumorila je Sedefasla školjka.

– Jessst, tužno je – potvrdi Ružičasta, pa zapita: – A kako ssi ti dossspjela ovamo?

– Pokupio me mrežom jedan ribar, Portorikanac – odgovori Sedefasta.

– Kako ssse to dogodilo?

– Onako kako ssse to obično događa. Dok sssam ležala na dnu, primijetila sssam da ssse prema meni privlači mreža. Pokušala sssam ssse zavući dublje u pijesssak, ali viššše nije bilo vremena.

– Jesssu li mu šššto platili za tebe?

– Nissu, jer on me nije ni izvadio iz mora radi prodaje.

– Zašššto te je onda podizao s pijessska?

– Bližio ssse rođendan njegova bolesssnog sssinčića – započe Sedefasta školjka – a on nije imao novaca da mu šššto kupi za taj dan. Zato je pošššao na more ne bi li našššao lijepu šškoljku i njome obradovao malog bolesssnika. Tako je mrežom zapeo za mene. Odmah me poklonio sssvome sssinu, a mali, koji je sssilno želio sssladoled, issstoga me dana trampio čak za dva sssladoleda. Kasssnije me je taj u čijemu sssam ssse posssjedu našššla prodao nekom šškoljkaru, a ovaj opet nakupcu.

– I ti ssi dakle imala sssvojih nevolja.

– Jesssam, ali nije mi žao. Obradovala sssam malog Portorikanca, zar to nije lijepo?

– Jessst, vrlo je lijepo, doisssta – kimne Ružičasta školjka i uzdahne. – Nego, mene

žulja ovaj pregradak. Voljela bih da mi u nj sstave malo pijessska, čini mi ssse da bih ssse onda osssjećala kao kod kuće.

– Oh, i ja bih! Kod nasss, u Karipssskom moru, pijesssak je tako mekan i bijel, milina ga je i gledati i osssjetiti pod ssobom.

Tada vjetrić na tržnici prestade puhati, te više nisam mogao čuti što su školjke s dalekih morâ još razgovarale i jesu li uopće razgovarale.

Od gospođe Nadine kupio sam obje školjke, Ružičastu iz Bengalskog zaljeva i Sedefastu iz Karipskoga mora. Istoga sam dana nabavio akvarij, nasuo u nj pijeska i nalio mora, te u akvarij spustio školjke, a s njima i nekoliko ribica.

Više puta sjednem pokraj akvarija i gledam svoje lijepe školjke s dalekih mora. A osim njih vidim i indijskog dječaka iz Calcutte kako se, s Ružičastom školjkom u ruci, probija prema morskoj površini, vidim i njegove tri sestre i petero braće koji čekaju da im se brat vrati s nekoliko novčića u džepu. Vidim i bijeli pijesak Karipskoga mora, i bolesnoga dječaka koji je za rođendan od oca dobio školjku i trampio je za dva sladoleda koja je toliko želio.

I sve mi se nekako čini da se priča o školjki s dalekih morâ i dalje nastavlja nekim njihovim govorom koji ti možda još ne razumiješ, ali ćeš ga razumjeti ako budeš dobro osluškivao.

Alica od porculana

Jedne večeri, kad je gospođa Nadina spremila igračke u sanduk i otišla kući, seljanka što je prala rublje ostavi prakljaču i ode iza kućice da pomuze kravu. Kad je s tim bila gotova, skuhala je žgance, a potom prostrla stolić pred kućicom sa slamnatim krovom i na nj stavila večeru.

– Ostavi taj kukuruz i priđi stolu – pozove svoga muža, koji je i sada sjedio na tronošcu i runio kukuruz.

Seljak ostavi klip kukuruza što ga je dopola bio orunio i sjedne za stol.

Taman oni počеше večerati, kadli tuda naiđe jedna djevojčica. Bijaše ona sićušna i sva od porculana. Kosica joj bila od pozlačena porculana, haljinica bijela s modrim cvjetićima, lišce rumeno poput ružine laticice, a oči plave kao dva različka.

– Dobra večer! – pozdravi ona seljaka i seljanku, strinu Mandu, pa još doda: – Dobar tek! Oprostite, ja sam Alica.

Ono dvoje joj odzdraviše, a seljanka reče:

– Gle, kako lijepa i pristojna djevojčica! Priđi i večeraj s nama.

– Hvala, već sam večerala – odvrati porculanska djevojčica.

– A zašto onda hodaš okolo, dušo? – blago je ukori strina Manda. – Ja mislim da bi djeca već trebala biti u krevetu.

– Znam da bi trebala – složi se djevojčica snuždeno. – Ali ja moram nekoga naći.

– Koga?

– Bijeloga Zeca. Jeste li ga možda vidjeli?

Seljanka se malo zamisli.

– Je li to onaj smiješni zec u bijelim rukavicama? – zapita.

– Jest! – obraduje se Alica Od Porculana.

– I koji na sebi ima prsluk? – pitaše strina Manda dalje.

– Da, to je on!

– A iz džepa na prsluku stalno izvlači sat i gleda koliko je sati?

– Da, da!

– A uz to govori: "Zakasnit ću! Zakasnit ću, a kneginja ne voli čekati."

– Jest, to on stalno govori!

– A zašto ga tražiš, dušo? – pitala je dalje ljubopitljiva seljanka.

Njezin muž spusti žlicu u tanjur i progundā:

– Daj konačno reci djetetu jesi li vidjela toga zeca ili nisi! Ona je tebe nešto pitala, a ti počela nju obasipati pitanjima.

– Šuti i jedi tu vareniku! – šapne mu strina Manda i opet se okrene Alici Od Porculana.

– Zašto ga tražiš, dušo?

– Popila sam neki slatki napitak i smanjila se, a htjela bih opet narasti kakva sam bila prije.

– O, o! – reče seljanka suosjećajno. – Zar ti taj šaljivi zec može u tome pomoći?

– Može.

– A kako?

Seljak opet ostavi žlicu i zagundā ljutito:

– Daj reci djetetu ako znadeš!

– Bijeli Zec radi kod jedne kneginje i sve zna – odgovori Alica Od Porculana. – On će mi reći što bih trebala učiniti da opet narastem. Jeste li ga vidjeli?

– Žao mi je, dušo, nisam ga vidjela – napokon odgovori strina Manda.

– Pa zašto onda cijelo vrijeme gnjaviš to jadno dijete? – reče seljak. – Mogla si joj odmah reći da ga nisi vidjela.

Alica Od Porculana bijaše dobro odgojena djevojčica. Ona se ljupko pokloni seljaku i seljanki i reče:

Oprostite što sam smetala, želim vam dobar tek! – okrene se i pođe nekoliko koračića, a onda, kao da se nečega sjeti, vrati se i zapita: – Oprostite, ako ga niste vidjeli, otkud znadete sve o njemu?

– E, pa išla sam i ja u školu – važno odgovori strina Manda. – Čitala sam to u nekoj knjizi.

– Jeste li tu knjigu pročitali do kraja?

– Jesam.

– Što tamo piše, hoću li pronaći Bijeloga Zeca?

– Hoćeš, netko će ti već reći gdje je on.

Alica Od Porculana zahvali, još jednom se pokloni i pođe. Kad je prolazila pokraj logorske vatre oko koje su sjedili Indijanci, iz jednoga se wigwama začuje dubok glas:

– Neka mala squaw od porculana priđe wigwamu Mrkog Medvjeda.

Djevojčica priđe wigwamu iz kojega je čula glas. Pokloni se i reče:

– Oprostite, jeste li vi vidjeli Bijeloga Zeca?

- Mrki Medvjed vidio.
- Znadete li gdje je?
- Mrki Medvjed zna.
- Molim vas, recite mi.
- Kad je squaw Nadina pospremala tezgu, on skočio dolje.
- Oh, Bože! – zacvili Alica Od Porculana. – Je li se razbio?
- Nije. On odskakutao do druge tezge, kod squaw koja prodaje kupus i mrkvu.
- Što radi tamo?
- On radi gric-gric.
- Hoće li se vratiti? – tjeskobno zapita Alica Od Porculana.
- Hoće.
- Kada?
- Kad zažmire nebeske oči i iziđe velika vatrena kugla. Mrki Medvjed rekao što imao reći. Howgh!

– Oh, hvala vam! – zahvali Alica Od Porculana.

Zatim se vrati u svoju porculansku kućicu, legne u krevetić i zaspi. Cijelu je noć spavala i sanjala, a u snu se stalno pitala zašto Bijeli Zec ima crvene oči.

Kad se ujutro probudila i u pregratku ugledala Bijeloga Zeca, nasmije se i šapne mu:

- Sada znam! Ti jedeš puno mrkve, od nje su ti crvene oči!

Kanarinčev izlet

Kanarinac o kojemu je riječ u ovoj priči bijaše od obojena stakla, mjestimično blago prevučenog pozlatom. Kljunić mu vazda bio rastvoren, kao da pjeva, ali mu glasa nitko nije čuo.

Sjedio je u kavezu na ljuljašćici, a vrata kaveza bila su i dan i noć otvorena. Ali uboga ptičica bijaše pitoma, ne bi ona nipošto pobjegla od gospođe Nadine. Osim toga, do tada se vjerovalo da stakleni kanarinac ne može letjeti.

Ta je ptičica već odavno kod gospođe Nadine, nabavila ju je prošle jeseni. Mnogi su zastajali da je pogledaju i da joj se dive, ali je nitko ne htjede kupiti zato što je kanarincu bio otkrhnut vršak lijevoga krila. To se dogodilo jednom kad ga je gospođa Nadina vadila iz kaveza da ga pokaže nekoj gospođi koja je voljela ptice, a posebno kanarince. Gospođa ga nije kupila kad je vidjela da se sirotoj ptičici upravo otkrhnuo vršak krila, a gospođi Nadini je rekla da ona uistinu jako voli ptice, ali ne bi htjela imati neku s oštećenim krilom.

Tako je kanarinac čitave zime sjedio u kavezu na ljuljašćici, danju na tezgi a noću u sanduku pod tezgom.

A onda je došlo proljeće i sve je na gradskoj tržnici postalo veselije.

Nedaleko od tezge gospođe Nadine ima jedan razgranat divlji kesten. Kad bi mu se u mjesecu svibnju grane zakitile krupnim grozdastim cvjetovima, iz krošnje se i dan i noć razlijegao ptičji cvrkut. Najviše bijaše vrabaca. Oni su slovili kao stalni stanovnici gradske tržnice, moglo bi se reći da su bili domaći. No dolažahu tu i druge ptice – slavuji, kosovi, sjenice; kadšto bi se i koji golub spustio na kestenovu granu, tako da se u krošnji moglo čuti živkanje i biglisanje i pokoji gugut. Već od rane zore, kada zvijezde na nebu počnu blijedjeti, započinjale bi one svoj jutarnji koncert.

Kanarinac ih je čeznutljivo slušao, ponekad bi malo i uzdahnuo. O, on bi tako rado uzletio među taj ptičji svijet, makar na jedan dan, ili barem na koji trenutak. Ali se bojao zbog otkrhnutoga krila, mislio je da se ne bi mogao podignuti s ljuljašćice.

Jednoga jutra, kad su ptice u krošnji bile najveselije – cijela je tržnica upravo podrhtavala od njihove pjesme – dođe gospođa Nadina i stade igrčke slagati na tezgu. Izvadila je i kavez s kanarincem i objesila ga pod nadstrešnicu, a onda se okrenula da dohvati španjolske glumice koje je nabavila prije nekoliko dana.

U tom trenutku začuje se jedno "frrrh" i – kanarinac otprhne iz kaveza.

Gospođa Nadina se brzo okrene i pogleda što je to frhnulo.

Ljuljašćica se u kavezu još njihala, ali kanarinca ne bijaše na njoj.

– No, tako nešto! – ljutito je gundala gospođa Nadina, misleći da joj je netko ukrao ptičicu. – Samo što sam se okrenula, ukradoše mi kanarinca. No, neka, samo da lijepo postupaju s njim, malom je sirotanu oštećeno krilo.

A da je samo podigla glavu i pogledala u krošnju, vidjela bi svoga kanarinca među jatom vrabaca što su se uscvrkutali na kestenu. I kanarinac je otvarao kljunić i pjevao da je milina. Njegova je pjesma odzvanjala cijelom tržnicom.

Ali gospođa Nadina nije podigla glavu i nije ga vidjela, već je svejednako mrmljala:

– Kako su se samo usudili odnijeti moga miljenika! No, kad je već tako, voljela bih da su odnijeli i kavez, ptičica je naučila na svoju ljuljašćicu.

A kanarinac je u krošnji pjevao i pjevao. Kad su već i vrapčići bili posustali i utihnuli, njegova se pjesma još čula, a bijaše tako lijepa, da su se svi cvjetni pupovi u cvjećarnicama na tržnici počeli otvarati da bi je bolje čuli.

Predvečer je gospođa Nadina počela premještati igračke u sanduk. Upravo je stavila mornare u njihov pregradak i posegnula za kavezom, a kad tamo – kanarinac sjedi na svojoj ljuljašćici i pravi se da spava.

– No, tako nešto! – opet reče gospođa Nadina, ali sada s velikim ushićenjem u glasu.

Zatim nježno uzme kavez s kanarincem i htjede ga staviti na njegovo mjesto u sanduku. Tada tezgji priđe jedna gospođa što je radila u Društvu za zaštitu životinja.

– Oprostite, molim vas – reče ta gospođa gospođi Nadini. – Čula sam da imate jednu pticu s oštećenim krilom.

– Imam – reče gospođa Nadina i pokaže joj kanarinca.

– Ja ću ga kupiti! – reče ona gospođa čim ga je vidjela. – Imam lijep vrt u kojemu danju i noću pjevaju ptice. Ovaj mali ljepotan tamo će se osjećati kao kod kuće.

– Kad je tako – nato će gospođa Nadina – neću vam ga prodati.

– Zašto? – začudi se gospođa iz Društva za zaštitu životinja.

– Poklonit ću vam ga! – reče gospođa Nadina smiješeći se.

Nježno je pomilovala svoga ljubimca i predala ga gospođi zajedno s kavezom, a malo kasnije zaključala je sanduk i pjevušeći otišla kući.

Za večeru si je odmah napravila patlidžane u umaku i salatu od rotkvice prelivenu maslinovim uljem.

Alica i vuk

Jedna od španjolskih glumica upravo je kuhala čaj od jagoda za svoju bolesnu drugu, kadli joj se učini da se netko prikrada dvorcu, koji i sada bijaše osvjetljen, kao u priči. Taj netko se često osvrtao iza sebe, kanda se plaši da ga tko ne slijedi. Manuela (tako se zvala ta španjolska glumica) nadviri se preko ograde pregratka da pogledne malo bolje. Prepoznala je Alicu Od Porculana, djevojčicu lagašnu i lijepu poput radosne misli.

Malo kasnije, kad je Manuela sa šalicom čaja prilazila Izabelinoj postelji, još jednom baci pogled preko pregratka, baš u trenutku kad je djevojčica ulazila u dvorac.

Dok je sjedila uz bolesničinu postelju, ispričala je Izabeli što je upravo vidjela.

– Možda mala opet traži Bijeloga Zeca – reče Izabela.

– Ne bih rekla da je tako – nato će Manuela. – Sirotica je izgledala uplašena, kao da se od nekoga skriva.

– Isuse dragi! – zgrane se bolesnica. – Pa tko bi mogao imati nešto protiv te dražesne djevojčice! Molim te, idi i pogledaj o čemu se radi!

Manuela odmah izađe iz pregratka i zaputi se prema dvorcu. Kad je onamo stigla, pogleda kroz prozor u osvjetljenu sobu u prizemlju.

Alica Od Porculana sjedila je na podu i plakala. Bila je sama u velikoj sobi i izgledala tako jadno i bespomoćno.

– Što ti je, dušo? – zapita je Manuela, a sve nekako i njoj dolazilo da zaplače. – Zašto plačeš?

Na zvuk glumičina glasa djevojčica se trgne, a onda, pogledavši u prozor i prepoznavši Manuelu, skoči s poda i pohrli prema njoj raširenih ruku.

– Bojim se! – prošapće.

– Zašto se bojiš, dušo?

– Ne smijem sama spavati u ovom pustom dvorcu...

– Pa ne moraš spavati u dvorcu. Imaš svoj pregradak i u njemu svoju lijepu postelju.

– Znam, ali ne smijem ući u pregradak.

– Zašto? – začudi se glumica.

– Tamo je vuk.

– Vuk?

– Da, vuk s crvenim očima i velikim zubima. Gospođa Nadina ga je sinoć stavila baš

pokraj našega pregratka i on sada tamo stoji i stalno reži.

– Ne trebaš se njega bojati, dušo, neće ti on ništa.

– Hoće, hoće – šaptala je djevojčica na rubu plača.

– Bijeli Zec će te čuvali.

– Nema Bijeloga Zeca.

– Kako nema?

– Pobjegao je čim je vidio vuka. – Alica Od Porculana pruži ručice prema Manueli i zajeca. – Znam ja što se dogodilo onoj djevojčici kad je baki nosila ručak. Vuk ju je sreo u šumi i kasnije progutao. Možda je to baš taj isti...

– Ne može to biti taj, jadnice mala. Sjećaš se da ga je onaj lovac ubio i iz njegova trbuha izvukao djevojčicu, živu i zdravu.

– Sjećam se – šmrcala je djevojčica. – A tko će mene izvući živu i zdravu ako me onaj proguta?

Manuela se zamisli. Uplakanu djevojčicu nije htjela ostaviti samu u pustom dvorcu, u kojemu, osim toga, nije bilo ni posteljâ ni posteljine. A nije mogla ni ostati s njom, jer je morala biti uz bolesnu Izabelu, da joj se nađe pri ruci ako zatreba. Pomislivši na to, nečega se sjeti.

– Alice, dušo, pođi ti sa mnom! – reče. – Možeš spavati u mom krevetu, ja i tako cijelu noć moram biti uz Izabelu.

– Ne mogu, hvala – opet zacvili djevojčica. – Uvijek sam spavala samo u svom krevetiću, nikako ne bih mogla zaspati na drugom mjestu. Osim toga, ako se Bijeli Zec vrati i ne nađe me kod kuće, sigurno će se jako uplašiti.

Manuela se zamisli još jednom.

– Onda ostani još malo tu – reče napokon. – Ja ću se brzo vratiti.

Otišla je do logorske vatre kod indijanskih wigwama. Kauboji i Indijanci već su spavali, samo su Bill i Mrki Medvjed sjedili uz vatru i pušili lulu mira.

Manuela oslovi kauboja:

– Gospodine, biste li noćas imali vremena...?

Kauboj ustade i nakloni joj se.

– Vama na usluzi, lijepa damo! – reče.

Glumica mu ispriča u kakvoj se nevolji našla Alica Od Porculana i zamoli ga da noćas bude na straži pokraj njezina pregratka. Bill je spremno prihvatio prijedlog. Povukao je još jedan dim iz lule i potom je pružio poglavici, a on pošao s Manuelom u dvorac.

Uzeli su Alicu Od Porculana između sebe i odveli je do njezina pregratka, obećavši joj da će Bill cijelu noć biti u blizini i čuvati je. Mala se sirotica odmah uvukla u svoj krevetić i

pokrila se preko glave.

Vuk je još stajao tu i prijeteći režao.

– Zašto ti, vučino, režiš na ovu lijepu djevojčicu? – zapita ga Bill strogim glasom.

Vuk zareži još jače i škljocne zubima ne bi li i njega uplašio. Ali kauboji se ne mogu tako lako zaplašiti. Bill mu se još malo približi i izvuče pištolj iz navlake za pojasom.

– Pa... – otegne puhnuvši u cijev i umetnuvši streljivo u bubnjić na pištolju kad režiš na ovako lijepe male djevojčice, bit će najbolje da te odmah dokrajčim.

– Ne smijete to učiniti, Bille! – uplaši se Manuela. – Gospođi Nadini ne bi bilo pravo.

A vuk?

Čuvši posljednje kaubojeve riječi, strese se od straha i prestade režati. Brzo podvije rep i šmugne u najudaljeniji kut sanduka.

– Sredit ću ga drugi put – promrmlja kauboj za sebe.

Ali za to nije bilo potrebe.

Već sutradan vuka je kupio neki lovac i stavio ga u vrt da plaši vrane.

"Pokisli" komandos

Danas je u gradu bio kirvaj i gospođa Nadina imala je pune ruke posla. Prodala je prekomorski putnički brod i devetoricu mornara, pa je tako deseti mornar, Silvestar Bez Ruke, ostao sâm.

Balerine i barbike su cijeloga dana tugovale i potihom uzdisale za mornarima. Kad vidješe da im se uzdisanje ne isplati, zaboraviše ih i počеше kradom pogledati kauboje.

Uz mornare i brod, tijekom dana prodano je i nekoliko beba koje se rasplaču kad im se iz usta izvuče dudica, devet batmana i sedam supermana, četrnaest barbika, jedan dvorac kojemu prozori bijahu osvjetljeni kao u priči, nekoliko kompleta divljih životinja s pripadajućim drvećem od kojega se može napraviti džungla, desetak pokemona i čitava hrpa poke-lopti, sedam kauboja i pet Indijanaca, tri šarene lopte i nekoliko školjki čančica, te još ponešto.

No već predvečer je gospođa Nadina primila nove igračke. U toj pošiljci stiglo je i jedno čudno stvorenje, zapravo ne znaš je li to čovjek ili neko biće koje samo nalikuje čovjeku. U sanduku se odmah počelo šušcati da je pripadnik specijalnog odreda komandosa za posebne zadatke. Bijaše on poput orangutana, malo poguren, ogrnut nekom crnom kabanicom. U jednoj ruci drži vatreno oružje spremno da zapuca, u drugoj mu blista oštra nazubljena nožina, prava sjekača.

Pokraj tezge tada naiđe neki dječak i zatraži pištolj na vodu. Kako gospođa Nadina takva pištolja trenutno nije imala, pokaže mu komandosa. A ovaj, ni pet ni šest, odmah zapuca i sav se počne tresti od jarosti i ljutine. Oružje u njegovoj ruci neprestano je rigalo vatru i projekte, cijev mu se užarila, tako je puno streljiva izlijetalo iz nje. Ptice u kestenovoj krošnji prekinuše pjesmu i uplašeno odletješe, a i dječak u tren oka dade petama vjetra.

Pred večer je gospođa Nadina i novoprimitljene igračke poslagala u sanduk, tako da on opet bijaše pun, ponešto i pretrpan. Komandosa je stavila u srednji odjeljak, sasvim u kut, nedaleko od balerina. Čim vidješe to ratoborno čudovište, one se uplašeno stisnuše jedna uz drugu, nastojeći se što više odmaknuti od nepoželjnog pridošlice.

Indijanci se za svaki slučaj namazaše ratničkim bojama i stadoše pjevati ratničke pjesme. Kauboji staviše pištolje pokraj uzglavlja, da im se nadu pri ruci ako do čega dođe, a jednoga ostaviše da čuva stražu. Supermani i batmani nešto su se dogovarali, pri tome često pogledavajući u komandosov pregradak. A on je samo ležao, ali ni tada nije ispuštao oružje iz ruku. Uskoro je zahrkao, a hrkanje mu bijaše poput grmljavine, sav se sanduk tresao i podrhtavao.

Te noći je među igračkama vladao veliki strah.

Strina Manda je, po svom običaju, prala rublje pred kućicom sa slamnatim krovom. Kadšto bi bacila pogled na usnulog komandosa.

– Što će nam ova nakaza ovdje! – mrmljala je. – Snažan je kao bik, mogao bi se latiti motike i raditi nešto od koristi.

– Ušuti! – upozori je muž šapatom. – Mogao bi se probuditi...

– Oho, neka se probudi, kao da ga se ja bojim! – ratoborno će seljanka. – Mlatnut ću ga ovom prakljačom da će se sve prašiti iz njega!

– Ne znaš što govoriš, ženo. Zar nisi vidjela kako su se jučer ptice razbježale kad su ga ugledale?

– Ja nisam ptica, mene to strašilo neće zaplašiti! – nije se dala strina Manda. – U ovom sanduku bilo je sve lijepo i mirno dok on nije došao.

– Netko će ga valjda kupiti, nadajmo se.

– Tome se ja ni najmanje ne nadam. Ta tko bi se želio igrati s tim ubojicom? Vidio si kako je onaj dječak jučer odmaglio čim je taj polumajmun zapucao. On ništa ne zna, samo pucati i ubijati.

– To je razlog više da držiš jezik za zubima.

– Ja ga se ne bojim! – podvuče strina Manda još jednom, a za sebe doda tiho: – Nešto ću ja već smisliti.

Te ona sada stade misliti i premišljati što bi valjalo učiniti da u sanduku opet zavlada skladan i veseo život, kakav bijaše prije komandosova dolaska. Svako malo bi zastajala s pranjem, držeći podignutu ruku s prakljačom, kao da joj je neka zgodna misao pala na pamet. Onda bi niječno odmahнула glavom i nastavljala udarati prakljačom po rublju.

U jednom trenutku opet zastade s visoko podignutom rukom. Na licu joj se ukaza lukav izraz, malo se i nasmiješi. Izgleda da joj je konačno prava misao pala na pamet. Ostavi prakljaču i pođe u stražnji dio sanduka.

– Kamo ćeš? – zapita je muž.

– Vratit ću se – reče strina Manda i brzo ode, kako joj muž ne bi imao vremena postaviti još koje pitanje.

U stražnjem dijelu sanduka zadržala se prilično dugo. Kad je u povratku prolazila pokraj kauboja, stražar se trgne i zgrabi pištolj.

– Stoj! Tko ide?

– Ja sam! – reče strina Manda – Nemoj se odmah laćati te svoje klepetaljke.

– O. K. – umiri se stražar i spremi pištolj u navlaku. – Produži!

Seljak je dugo čekao strinu Mandu, a onda se pomalo i zabrinuo za nju. Prestao je rúiniti kukuruz i uznemireno šetao pred kućicom. Kad ju je ugledao da dolazi laknulo mu je, ali je svejedno zapita, praveći se ljutit:

– Pa dobro, gdje si bila tako dugo?

– Tamo – pokaže ona neodređeno, pa dohvati prakljaču i nastavi prati rublje.

Prije svitanja, kad su ptice već počele pjevati u kestenovoj krošnji, u sanduku je još vladala napeta tišina. Od straha nitko nije mogao spavati i svi jedva čekahu da dođe gospođa Nadina.

Komandosovo se hrkanje već neko vrijeme nije čulo.

Uskoro se začuše koraci gospođe Nadine. Otključa ona sanduk i stade igračke premještati na tezgu. Posegne u komandosov pregradak.

– Što je to s tobom? – začudi se. – Zašto si tako moker?

Komandos uistinu bijaše moker poput pokisla miša. Gospođa Nadina pritisne ga u leđa da vidi hoće li se oglasiti i zapucati, ali se ništa ne dogodi. Komandos nije davao glasa od sebe, a i njegovo je ubojito oružje šutjelo.

Igračke koje još ne bijahu iznesene iz sanduka potiho su se smijuljile.

– Bit će da mi sanduk negdje prokišnjava – mrmljala je gospođa Nadina. – Gle, sve mu je streljivo navlaženo.

Znala je da nikoga neće zanimati jedan pokisli komandos. I to još sa zahrđalim i neupotrebljivim oružjem i vlažnim streljivom. Zato ga nije ni stavljala na tezgu, već ga je ugurala u košaru za smeće.

Strina Manda jedva je suzdržavala smijeh. Kradomice baci pogled na Dječaka Koji Piški i namigne mu suučesnički.

Namigne i on njoj.

Samo su njih dvoje znali kako je komandos noćas "pokisnuo".

Pokémon dobra srca

Danas je gospođa Nadina dobila nove pokémone. Već poslijepodne ih je poslagala na tezgu, budući da su tih dana svi tražili upravo njih. Te su igračke doista naprečac osvojile djecu, pogotovo dječake.

Predvečer je kod tezge zastao jedan dječak i zagledao se u tu šaroliku hrpu – Charizarde, Snorlaxe, Poliwege, Charmandere, Gastlyje, Bulbasure, Pikachue, Ekanse i druge. Ipak je najviše stajao kod malog Pikachua, bucmastog pokémona napuhanih obraza. Bijaše on žut kao žumanjce i okrugao poput jajeta. Dok ga je tako gledao, učinilo mu se da se mali žučo osmjehnuo, zamislite! Vjerojatno je tako i bilo, jer je taj Pikachu, kao što će se malo kasnije pokazati, bio uistinu pokémon dobra srca.

– Pošto je Pikachu? – sa strepnjom zapita dječak stišćući u džepu šaku sitniša.

– Dvadeset kuna – reče gospođa Nadina.

On je imao samo petnaest i znao je da to nije dosta, nedostaje mu još pet kuna. Ipak se povuče malo u stranu da još jednom prebroji te svoje kune, tko zna, možda kod kuće nije dobro brojio, a možda se od onih petnaest kuna u njegovu džepu preko noći ispilila još koja... ali nije, u šaci je i sada samo petnaest kuna. Uzdahne i još jednom ih poslaže na dlan vlažan od znoja, te ih stade još jednom brojiti. Opet je bilo samo petnaest kuna.

Priđe tezgi i reče:

– Imam samo petnaest....

– Žao mi je – nato će gospođa Nadina – trebalo bi još pet.

I već se okrenula drugom kupcu.

Dječak razočarano gurne svoje kune u džep.

Kad su se navečer našle same u sanduku, igračke zapodjenuše razgovor o dnevnim događajima, o svemu što su vidjele i doživjele dok su preko dana bile izložene na tezgi.

– Gdje je Pikachu? – odjednom zapita Alica Od Porculana.

Charizard brzo prebroji svoju družinu pokémona. Ustanovio je da ih nekoliko nedostaje, među njima i Pikachu. No to je i razumljivo, bili su prodani tijekom dana i sada se sigurno igraju s dječacima koji su ih kupili.

– Prodan je – reče Charizard tobože ravnodušno, premda mu je zbog toga bilo žao, jer se s malim Pikachuom uvijek rado družio.

– Nije – nato će Alica Od Porculana. – Vidjela sam kako ga je jedan dječak htio kupiti, ali nije imao dovoljno novaca.

Pretražili su sve odjeljke u sanduku, ali od bucmastog Pikachua ni traga ni glasa.

– Sigurno je pobjegao – reče mladić s benzinske crpke i nasmije se.

Barbika raskopčane bluze reče zlobno:

– Ne bih rekla, prije će biti da ga je ukrao onaj dječak što nije imao novaca. To je ono što ja mislim, ako mene pitate.

– Tebe ne pitamo ništa – skreše joj strina Manda.

– Čudim se samo – nastavljala je barbika – što je našao na tom jajolikom dugouhom stvorenju. Izgleda kao žumanjce.

– Bilo bi ti bolje da povedeš računa o svome izgledu, frajlice!

Poglavica odloži lulu i zagunđa dubokim glasom:

– Mrki Medvjed sve zna!

Svi se znatiželjno okupe oko poglavice.

– Što znaš, Mrki Medvjede?

– Kada bljedoliki dječak rekao da nema novaca i pošao kući, žutoliki kojega nazivate Pikachu skočio s tezge i uskočio u njegov džep. Mrki Medvjed rekao što je imao reći, howgh!

Sutradan je gospođa Nadina izvadila igračke iz sanduka i počela ih slagati na tezgu. Uto naiđe onaj dječak koji jučer nije imao dovoljno novaca. Činilo se da je u velikoj neprilici, vidjelo mu se to na licu. Bio je sav zajapuren.

– Gospođo... – reče gospođi Nadini vadeći iz džepa Pikachua i odlažući ga na tezgu među pokémone – ne znam kako je dospio u moj džep... nisam ga ukrao...

– Nisi? – reče tobože strogim glasom gospođa Nadina, ali bez ljutnje. – Pa kako se onda našao u tvom džepu?

– Ne znam...

Gospođa Nadina je znala da njezine igračke katkad znadu izvoditi neslane šale. Sada je pomislila da je i Pikachu, vidjevši da ga je dječak na prvi pogled zavolio a nije imao dovoljno novaca, učinio upravo ono o čemu je noćas govorio Mrki Medvjed.

Tada se gospođa Nadina odjednom nasmiješi dječaku, a strogi izraz nestade joj s lica kao gunicom izbrisan. Pogladi ga po kosi i pruži mu Pikachua.

– Uzmi ga, tvoj je!

– Ali... – skanjivao se dječak – nedostaje mi pet kuna.

– Čuvaj svoje kune za drugu zgodu – reče gospođa Nadina i gurne mu Pikachua u džep.

Dječak joj zahvali i udalji se. Kad je odmaknuo nekoliko koraka, izvuče pokemona iz džepa i stade ga zadivljeno promatrati, svejednako se sretno smiješeći.

Kako u hodu nije gledao preda se, oklizne se na koru banane i... pao bi da se nije uhvatio za mladu lipu koju su proljetos na tržnici zasadili radnici "Unikoma".

Zagonetni nestanak strine Mande

Jedne noći zapuhao je sjeverac, a malo potom pao i prvi snijeg. U sanduku gospođe Nadine neke su igračke počele drhturiti od hladnoće, pogotovo ženski svijet, a bebe su počele plakati.

Balerinama u lakoj baletnoj odjeći bilo je najteže. Najviše su se plašile za svoje zglobove.

A ni barbikama ne bijaše lako. Bluza je svakoj bila dopola raskopčana, jer takva bijaše moda. A kako one do mode mnogo držahu, nisu ih htjele zakopčavati i radije su trpjele hladnoću.

Španjolske glumice su, osim na svoj izgled, morale paziti i na svoj glas. Jer što glumici vrijedi lijep izgled, ako joj glas škripi i svako malo kašljuca na pozornici? Takvu zacijelo nitko neće angažirati. Dakle, ni španjolskim glumicama ne bijaše lako.

Da bi koliko-toliko pomogao Izabeli, Silvestar Bez Ruke skinuo je svoju mornarsku majicu i njome ogrnuo lijepu Španjolku.

Indijanski ratnici, za koje su neupućeni često pričali i pisali da su divljaci, pokazaše se uistinu kako treba. Najprije im je poglavica Mrki Medvjed naredio da na logorsku vatru nabace još drva, a kad se vatra razgorjela, pozvao je sve žene i djecu da priđu vatri i da se ogriju. Indijanci se pak povukoše u udaljenije dijelove sanduka, među kauboje, supermane, batmane, krotitelje i ostali muški svijet.

Nekima hladnoća nije smetala i oni su je, moglo bi se reći, jedva dočekali. To se u prvom redu odnosi na bijele polarne medvjede, tuljane i one simpatične pingvine, koji su jako voljeli upravo snijeg i led. Oni su se i ljeti uglavnom izležavali ili stajali svaki na svojoj santi leda, a sada, kad je studen dobrano stegla, osjećali su se gotovo kao kod kuće.

Tako se sav ženski svijet okupio u indijanskom logoru. Naravno, donijeli su tu i sve bebe i djecu koja još nisu znala hodati. Čak je i strina Manda ostavila prakljaču i prišla vatri da se malo ogrije.

Tu se sada razveze priča nadugačko i naširoko, kako to već biva kada se na jednom mjestu nađe više žena. Samo je seljanka sjedila po strani i zamišljeno šutjela.

– Što vam je? – zapita jedna balerina. – Zašto cijelo vrijeme šutite?

– Ah, pusti me, dijete – tiho reče strina Manda i nadlanicom obriše suzu. – Nije mi ništa.

– Recite nam, recite nam! – navališe i ostale kad su vidjele suze u seljankinim očima. – Da se niste posvađali s mužem?

- Ne, nisam – odvрати strina Manda. – Ne bih se ja nikada s njim posvađala.
- No, onda?
- Jučer me je gospođa Nadina umalo prodala – reče strina Manda na rubu plača.
- Ta nemojte reći! – nato će jedna od barbikâ, koja je imala dugi staž u sanduku gospođe Nadine i najraskopčaniju bluzu. – Ja bih bila sretna da sam na vašem mjestu.
- Tko vas je htio kupiti? – zapita Izabela.
- Neka bakica sa sela – odgovori strina Manda. – Kad joj je gospođa Nadina rekla da može prodati samo zajedno moga muža i mene i našu kućicu sa stajom, bakica se okrene i htjede poći. A onda se gospođa Nadina predomislila. Pozvala ju je natrag i rekla da će joj ipak prodati samo mene. Možete misliti kako sam se osjećala kad me je podigla i pružila toj bakici. Srce mi je od straha prestalo kucati.
- Oh, ja bih se divno osjećala! – opet će ona barbika s dugim stažom.
- Ali vi ste još tu – reče strini Mandi jedna od španjolskih glumica. – Znači da vas ipak nije prodala.
- Nije. Kad je ona bakica razvezala maramicu i htjela platiti, vidjela je da u maramici nema novaca. Rekla je da će doći sutra s novcem, a gospoda Nadina joj je obećala da će me dotad čuvati za nju.

Seljanka obriše još jednu suzu.

- No, pa dobro, nemojte samo plakati – poče je tješiti španjolska glumica. – Vi ste vrijedna žena, znadete sve kućne poslove i sigurno ćete se dobro snaći na selu.
- Ne, ne! – zaplače sada strina Manda. – Ne idem nikuda bez onoga svoga!
- Kojega svoga? – zapita jedna balerina.
- Svoga muža.
- Onog starog što runi kukuruz? – čudila se balerina.
- Da.
- Baš svašta! – usklikne raskopčana barbika i nadošu se smijati.
- Što vaš muž misli o tome? – zapita španjolska glumica.

Strina Manda duboko uzdahne gužvajući u ruci vlažnu maramicu.

- On siromah kaže neka samo idem, jer da će mi tamo na selu sigurno biti lakše i da se neću vazda mučiti s prakljačom i rubljem. A meni to nije teško, prakljačat ću ja i prati i dan i noć, samo neka nas ne razdvajaju.
- Koliko ste već u braku?
- Dvadeset godina – reče seljanka šmrcajući. – Dat ću im i kuću i staju s blagom i cijeli grunt i sve što imam, ali neka nas dvoje ostave zajedno. Naučili smo jedno na drugo.
- Ah, gdje bolje, tu dulje, to je moja deviza – nasmije se barbika s najdužim stažom. –

Možete biti sretni što vas i u tim godinama netko hoće kupiti.

Mrki Medvjed je svoj wigwam bio povukao malo dalje, kako bi žene imale više mjesta uz vatru. Sada se začuje njegov glas:

– Neka squaw Manda priđe wigwamu Mrkog Medvjeda.

Strina Manda priđe poglavičinoj nastambi. Tamo je s indijanskim poglavicom nešto potihom razgovarala. Kad se malo kasnije vratila, u očima joj više nije bilo suza. No to nitko nije zamijetio, jer se sada uz vatru pričalo o predstojećim blagdanima. Na blagdane gospođa Nadina ne radi i igračke bi i preko dana ostajale u sanduku. Obično bi tada organizirale kakvu zabavu ili pokazivale svoje vještine. Indijanci bi se najčešće natjecali u jahanju, kauboiji u gađanju pištoljem i bacanju lasa, balerine bi plesale, glumice odigrale kakav šaljivi komad, a barbike bi očijukale s nekim tko im se nađe pri ruci.

Malo-pomalo i svi se povukoše u svoje pregratke na spavanje. Samo je Mrki Medvjed cijelu noć ostao budan. Sjedio je prekriženih nogu uz logorsku vatru i potezao dimove iz lule.

Ujutro je gospođa Nadina došla rano, znajući da mora raščistiti snijeg oko sanduka. Kad je to učinila, izvadila je igračke i poslagala ih na tezgu. Kućicu sa slamnatim krovom nije ni vadila iz sanduka. To je nakanila učiniti kad naiđe bakica da kupi seljanku. Ne bi bilo zgodno, mislilaše gospođa Nadina, da je baš danas netko drugi kupi, kad ju je već obećala onoj bakici.

Uskoro se pojavi bakica. Razvezuje maramicu i iz nje vadi novac.

– Gdje je ona moja vrjednica što pere rublje? – zapita.

– Ovdje je – smiješeći se reče gospođa Nadina i posegne rukom u sanduk. Otuda izvuče kućicu sa slamnatim krovom, pred kojom sjedi seljak i runi kukuruz a pokraj njega...

Gle, nema strine Mande!

Gospođa Nadina u čudu gledaše mjesto na kojemu je još jučer stajala seljanka i prala rublje.

– Pa gdje je? – pitaše bakica držeći novac u ruci.

– Mora da je negdje u sanduku – reče gospođa Nadina, pa se sagne i stade tražiti po pregracima.

Ali strine Mande ni od korova.

Kad bakica vidje da nema seljanke, spremi novac u maramicu, zaveza je i ode. Usput prijekorno dobaci:

– A jučer ste mi je obećali.

Gospođi Nadini nije bilo jasno što se dogodilo sa seljankom. Ta sinoć je svojom rukom spremila u sanduk slamnatu kućicu, pred kojom bijahu i ona i njezin muž što runi kukuruz. A sada seljanke nema, kako je to moguće?

No nije imala vremena čuditi se, jer uskoro tezgji priđe Dominik.

– Dođi, Dominik, dobili smo nove dinosaure – reče mu gospođa Nadina, jer ga je otprije poznavala i znala je što on najviše voli.

Dominik je kupio tri dinosaura i pokémone Charizarda i Pikachua.

Gospođa Nadina se toga dana još nekoliko puta sjetila seljankina tajanstvenog nestanka, a onda na to i zaboravila.

Kad se igračke navečer nađoše u sanduku, počеше se raspitivati za strinu Mandu. Nitko je nije vidio nakon što su se sinoć razišli iz indijanskog odjeljka. Pitali su i njezina muža, ali im ni on ne znade reći. Ali, začudo, on baš i ne bijaše suviše zabrinut. Samo bi katkad promrmljao:

– Tâ opet nešto izvodi, umjesto da pere rublje.

Kad su uzbuđenje i zabrinutost u sanduku dosegнули vrhunac, indijanski poglavica obznani:

– Mrki Medvjed zna!

Svi se sjatiše oko poglavice i stadoše ga zapitkivati što to zna. On tada zadiže šatorsko krilo na svome wigwamu, a otuda iziđe – strina Manda.

– Mrki Medvjed za ovu noć squaw Manda ustupio svoj wigwam. On znao da squaw Nadina neće nju tražiti tu. Mrki Medvjed rekao što imao reći. Howgh!

Kad je gospođa Nadina sutradan ujutro premještala igračke na tezgu, ugleda u sanduku seljačku kućicu, a pred njom seljaka koji runi kukuruz i strinu Mandu s prakljačom u ruci.

Gospođa Nadina nije se tome mogla načuditi.

Cijelog je dana očekivala da opet dođe ona bakica s novcem u maramici. Ali ona ne dođe ni toga niti bilo kojega dana.

Tako strina Manda ostade sa svojim mužem još dugo u sanduku, mlateći prakljačom po rublju kao da joj je ono nešto skrivilo.

Istočnjakov rođendan

Među igračkama gospođe Nadine bilo je i onih sedam slonića za koje se priča da donose sreću. Bili su većinom tihi, u sanduku se za njih gotovo nije ni čulo. U pregratku su poredani u koloni jedan po jedan, od najvećega, koji se nalazio na čelu kolone, do najmanjega, kojemu je mjesto bilo na začelju.

Bijahu to slonići dobra srca, svi odreda.

Strpljivo su stajali u svom pregratku i čekali da nekome donesu sreću i da ga obraduju. No u sanduku gospođe Nadine svi su bili sretni i radosni, pa njihova pomoć još nikome nije ustrebala.

Sve do prošle noći. Do Istočnjakova rođendana.

* * *

Sinoć je gospođa Nadina zaključala sanduk i otišla kući. Kad su igračke ostale same, debeli čovjek s Istoka povjeri strini Mandi da mu je toga dana rođendan i da bi ga želio čestito proslaviti.

– Ove godine si već sedam puta proslavio rođendan! – reče strina Manda prijekorno.

– Sedam puta? – začudi se Istočnjak. – To nisam znao.

– Sada znaš! – skreše mu seljanka.

– Ah, kako vrijeme brzo prolazi! – sneveseli se debeli čovjek i uzdahne, pa doda: – No, onda ništa, nećemo slaviti.

Premda je strina Manda znala da je debelom Istočnjaku od svih životnih užitaka najveći jelo i pilo, a jela i pila uvijek u izobilju bude na bogatim blagdanskim večerama i rođendanskim domjencima, ipak se malo ražali nad njim. Te mu reče:

– No, dobro, kad smo slavili sedam puta, možemo i osmi put.

Na te njezine riječi Istočnjak se obraduje i zamoli je da poduzme sve što može kako bi mu rođendanska trpeza bila bogata i raznovrsna.

Strina Manda je odmah zamolila Alicu Od Porculana i Bijeloga Zeca da običu sve pregratke i pozovu na domjenak svakoga tko želi doći.

– U koliko će sati započeti proslava? – zapita Bijeli Zec i pogleda na svoj džepni sat.

– U deset sati – reče strina Manda. – Dotle ćemo valjda završiti s pripremama.

– A gdje će biti? – dopuni pitanje Alica.

– Pred mojom kućom – odgovori strina Manda. – Na verandi ima dovoljno mjesta.

Alica i Bijeli Zec savjesno su obavili zadaću. Popeli su se čak i na gornju etažu i pozvali neke od svojih prijatelja iz slikovnica. U prizemlje se nisu spuštali, jer su tamo bili dinosauri i druge krupne životinje za koje se i tako ne bi moglo prikupiti dovoljno hrane.

Zatim je strina Manda pozvala španjolske glumice da joj pomognu oko priprema za rođendansku proslavu. One su to rado prihvatile i cijele su večeri spravljale jela i pića, kako bi svega bilo dosta za svakog gosta i po svačijem ukusu.

Kauboji su iz svih kuhinja u sanduku donijeli stolove i stolice i razmjestili ih na verandi pred kućicom sa slamnatim krovom.

U zakazano vrijeme uzvanici su se počeli okupljati.

Za odrasle su bili prostrti stolovi na desnoj strani verande. Tu su sjedili kauboji, balerine i barbike, izviđači, španjolske glumice, krotitelji zvijeri, supermani i batmani, harmonikaši, Silvestar Bez Ruke i mladić s benzinske crpke, noćobdija i ostali odrasli. Čak je i seljankin muž (onaj što runi kukuruz) ustao s tronošca i sjeo s ostalima za stol. Samo gusari nisu bili tu. Alica Od Porculana nije ih pronašla u njihovu pregratku pa ih nije mogla ni pozvati (kasnije se saznalo da su te noći bili na gusarskom pohodu, s kojega su se vratili tek pred zoru, praznih ruku).

Mrki Medvjed i Indijanci bili su također među gostima. Uljudno su zahvalili Istočnjaku i strini Mandi na pozivu, no nikako nisu htjeli sjesti za stolove. Oni su, po svom običaju, nedaleko od verande zapalili logorsku vatru i sjedili oko nje podvijenih nogu, a španjolske glumice su ih posluživale jelom i pićem.

Za djecu i njihove prijatelje iz slikovnica bila je predviđena lijeva strana verande. Tu su za njih postavljene stoličice i mali stolovi, baš onakvi kakvi im se najviše sviđaju, jer su na njih navikli još u vrtićima. Stolovi su bili pokriveni bijelim stolnjacima, a na njima su stajali i vrčići s cvijećem. Uza sve to, Djevojčica sa žigicama nažgala je na svakom stolu svijeću, kako bi bilo još svečanije.

Lutke su se lijepo dotjerale, svaka u novoj opravi i s drukčijom frizurom. Ponašale su se kao male dobro odgojene dame. Šegrt Hlapić došao je u svojim zelenim hlačama i sjajnim čizmicama, Snjeguljica i njezinih sedam patuljaka – no, nećemo ih sada opisivati, ta svi već znadu kako su odjevene Snjeguljica i Trnoružica i Crvenkapica, pa Ivica i Marica, čak i Mowgli i Mali Toomai (oni gotovo nisu ni bili odjeveni, jer je takva moda u indijskoj džungli, odakle su došli)...

Premda je veranda bila puna gostiju, svatko je imao svoju stolicu i svoje mjesto za stolom. Jedino se postavilo pitanje gdje i kako smjestiti samog slavljenika, jer on bijaše tako debeo da zadnji kraj, onaj na kojemu se sjedi, nikako nije mogao ugurati ni u jednu stolicu. Tada Bill nešto prišapne dvojici svojih kaubojia i oni s ograde ranča otkinuše dvije-tri jake daske

i od njih na brzinu sklepaše široku stolicu za debelog Istočnjaka. Stolicu i jedan stol strina Manda je postavila na sredinu verande, samo za slavljenika, a Manuela je na stol nakrcala ića i pića za desetoricu.

Rođendanska je zabava mogla započeti.

Zamoliše Mrkog Medvjeda da u ime svih izrekne rođendansku zdravicu i uputi najbolje želje slavljeniku. Poglavica to učini ovako:

– Neka Veliki Duh debelog bljedolikog obdari najboljim bizonskim grbama i medvjedićim šapama! Howgh!

Slavljenik ga zacijelo nije razumio, a možda ga nije ni čuo, jer se već bio svojski prihvatio jela. Kauboji međutim kimnuše poglavici u znak slaganja s onim što je rekao, a barbike se uskokodakaše:

– Što to reče? Što to reče?

Mrki Medvjed nije našao potrebnim da im objašnjava.

Tako je započela zabava.

Stanovnici sanduka sjećali su se svatovske zabave s Barbikina i Batmanova vjenčanja, a nisu zaboravili ni onu sjajnu veselicu u čast ponovnog susreta Izabele i Silvestra Bez Ruke.

Ali ovo bijaše tulum nad tulumima!

Odmah poslije večere kauboji su razmaknuli stolove i svi su se prepustili pjesmi i plesu. Čak su i djeca plesala i pjevala da je milina. U pauzama su španjolske glumice izvele šaljivi igrokaz, balerine otplesale jedan ples iz svoga najnovijeg repertoara, a barbike su (samo za djecu) upriličile malu modnu reviju.

Debeli je slavljenik za sve to vrijeme samo jeo, jeo i jeo. Manuela je nekoliko puta s njegova stola odnosila prazne tanjure i zdjele i donosila pune.

Zabava je potrajala do iza ponoći i sve je bilo kako treba.

Kad je noćobdija upozorio veselo društvo da se bliži svanuće i da bi trebalo poći na počinak, uzvanici se počеше razilaziti.

Istočnjak ubaci posljednji zalogaj u usta i poče ustajati.

E, tu je pošlo naopako. Valja reći da je on sada bio puno teži nego sinoć kad je sjeo za stol. Ona stolica od dasaka s ranča cijele je noći škripila i stenjala, ali je ipak dobro podnosila njegovu težinu, koja se svakim zalogajem povećavala. Samo su stoličine noge do gležanja propale u daščani pod, ali se stolica zaista junački držala.

Sve dok Istočnjak nije počeo ustajati.

Kako se on pokrenuo, stolica zacvili a podne daske na kojima je stajala vrisnuše i popucaše; stolica jekne i do koljena propade kroz njih. Pri tom joj se jedna noga slomi, debeli čovjek izgubi ravnotežu i izvrne se pod stol.

Nije bilo ni govora da bi mogao ustati bez nečije pomoći. Tu se našlo nekoliko kauboja koji još nisu bili otišli u svoj pregradak. Oni mu priskočiše u pomoć, ali ga nisu mogli osoviti na noge.

Sve su to izdaljega motrili Mowgli i Mali Toomai, koji su upravo bili pošli u svoju slikovnicu. Kad vidješe da kauboji ne mogu podići debelog Istočnjaka, Mali Toomai vikne:

– Pričekajte malo, ja ću dovesti pomoć!

Odmah otrči nekamo između pregradaka. Uskoro se vrati jašući na slonu, iza kojega je, u koloni po jedan, išlo još šest slonića. Čim su se popeli na verandu, Mali Toomai reče nešto slonićima na slonovskom jeziku.

Najmanji slonić, onaj koji je uvijek išao na začelju kolone, priđe bespomoćnom Istočnjaku. Pokuša ga obuhvatiti surlom i podići s poda. No surlica mu bijaše kratka – prekratka da bi njome obuhvatio golemu Istočnjakovu trbušinu.

Iz istoga razloga to nije uspjelo ni predzadnjem sloniću u koloni, premda se svojski trudio.

Ni petome.

Četvrti, treći i drugi su ga mogli obuhvatiti, ali ga nisu mogli podići.

(S kućnog ih je praga gledala strina Manda i kimala glavom.)

Na kraju Mali Toomai skoči s leđa slona-predvodnika, najvećega i najjačega u koloni, te mu reče da i on pokuša.

I – uspjelo je!

Slon-predvodnik odnio je debelog čovjeka do njegova odjeljka. Kako ga nije uspio smjestiti u tijesni pregradak, spustio ga je pokraj pregradka i tu ostavio.

Istočnjak mu je uljudno zahvalio na pomoći i odmah zahrkao.

Kad se ujutro probudio, prvo što je rekao bilo je:

– Osjećam se lagašan kao perce! – Zatim je provirio kroz pukotinu na sanduku i dodao:
– Gle, lijepa li jutra! Ptice cvrkuću i cvijeće cvjeta i miriše. To je prava okrepa za duh, a ljepota i bogatstvo duha su najveće od svih ljepota i bogatstava koje čovjek može steći u životu!

Sretni medo

Danas je pokraj tezge naišla jedna gospođa s djetetom u naručju. To dijete bijaše djevojčica od oko dvije godine. Dok je ta gospođa razgovarala s gospođom Nadinom, mala je stalno pružala ručice prema igračkama i nešto uzvikivala, zacijelo još nije znala dobro govoriti. No to njezino uzvikivanje moglo je značiti samo jedno: "Hoću ovo! Hoću ono!"

Svaka lutka prema kojoj bi djevojčica ispružila ručicu ponadala bi se da će gospođa koja je držaše u naručju uzeti baš nju. Ali to se nije dogodilo, gospođa se ni za jednu nije odlučila. Ona je, po svemu sudeći, od gospođe Nadine tražila nešto što ona nije imala.

U jednom trenutku gospođa spusti djevojčicu pokraj sanduka, držeći je za ručicu jednom svojom rukom. Mala napravi dva-tri trapava koračića, zatim oštro zaokrene ulijevo i – pala bi da je tâ gospođa, zacijelo njezina baka, nije na vrijeme prihvatila i drugom rukom.

Uskoro je opet uze u naručje, pozdravi se s gospođom Nadinom i ode.

Lutke se malo sneveseliše, jer je svaka od njih željela doći u ruke baš jednoj takvoj lijepoj maloj djevojčici.

Poslijepodne je gospođa Nadina primila novu pošiljku igračaka. Kako je jučer bila rasprodala sve gusare, dostavljači su joj već danas dovezli i pokraj tezge iskricali gomilu novih pljačkaša brodova, sve jednog goreg od drugoga. Neki od njih su preko oka imali crni povez i naušnicu u uhu, neki opet vitlali nožem ili mačem, kao da se bore. S tom grupom opasnih pustolova stigao je i jedan medo u kolicima; zacijelo je to bila hitna narudžba. Bio je to prilično krupan medonja, puna ga kolica, a mekan kao da je napunjen jastučićima. Imao je šeširić na glavi i rijetke brkove i stalno se smiješio. Prava dobričina.

Navečer je gospođa Nadina kolica s medom smjestila u desni dio sanduka, sasvim straga. Čim su igračke ostale same u sanduku, lutke se okupiše oko kolica i stadoše među koješta zapitkivati, čak su ga i za brkove potezale, a on se samo dobroćudno smiješio i nešto mumljao. Nestašna Alica Od Porculana popela se u kolica i sjela mu u krilo, a on se i dalje samo smiješio. Malo ju je šapom potapšao po zlačanoj kosici i pomilovao po obrašćiću.

Tako su i lutke dobile nekoga s kim se mogu igrati do mile volje, jer medo stalno bijaše nasmiješen i dobra raspoloženja.

Prve noći medina boravka u sanduku mnoge od igračaka, pogotovo dječaci i djevojčice, nisu ni oka sklopile. Cijelu su noć provele uz medina kolica, a on je sjedio kao kakav kralj, smiješio se i pričao im priče iz svoga šumskog života.

Kad je ujutro gospođa Nadina otključala sanduk i izvukla kolica s medom, u njegovu je

krilu zatekla Alicu Od Porculana. Djevojčica gaje cijelu noć slušala i tako ju na kraju i sanak svladao. Gospođa Nadina smjesti porculansku djevojčicu u njezin pregradak na tezgi, misleći da joj je mala sinoć slučajno ispala u medina kolica.

Sutradan opet naiđe ona gospođa koja je jučer razgovarala s gospođom Nadinom, ali sada s njom ne bijaše one male djevojčice. Gospođa Nadina i ta gospođa probesjediše koju riječ, zatim gospođa uze kolica s medom i stavi ih pod ruku, plati i ode.

Ona je jučer kod gospođe Nadine naručila kolica s medom za svoju unučicu, u tome bijaše stvar.

Lutke se ražalostiše kad vidješe da im odnose prijatelja. Ta one se s medom bijahu već prvog dana tako lijepo sprijateljile i nadale su se da će on još dugo ostati s njima u sanduku i pričati im priče iz svoga šumskog života.

Prođe otada nekoliko dana.

A onda igračke opet ugledaše onu gospođu s djevojčicom.

No ovaj put mala joj ne bijaše u naručju. Odvažno je koračala uz nju i pred sobom gurala kolica s njihovim medom. Pri tome se malo i oslanjala na kolica, no dobro, to joj bijahu prvi koračići.

Lišce joj krasio smiješak.

A i medi.

Ne znaš koje je od njih dvoje bilo sretnije – djevojčica, koja se hrabro osovila na svoje noge i sama korača, ili medo, koji joj u tome na neki način pomaže.

Kad su ona gospođa i djevojčica s medom prolazile pokraj tezge, lutke su vidjele kako im se medo okrenuo, dobroćudno se nasmiješio i mahnuo im šapom na pozdrav.

One bi mu tako rado otpozdravile, ali nisu, jer se igračke gospođe Nadine danju moraju praviti da spavaju.

Seljakovi opanci

Jučer je jedna balerina šapnula jednoj barbiki da ima rođendan; nije rekla koji, jer se to kod barbika i glumica i balerina uglavnom nikada ne zna.

Barbika (to bijaše ona s najraskopčanijom bluzom i najdužim stažom u sanduku) ipak je zapitala:

– Koji ti je to po redu, draga?

Takvo pitanje nije baš uljudno postavljati ni jednoj slavljenicu, pogotovo ako se radi o balerini, glumici ili pjevačici. Zato se balerina našla u neprilici i nekoliko je trenutaka oklijevala s odgovorom. Na kraju ipak povjerljivo šapne barbiki:

– Reći ću ti samo da se približavam tridesetoj.

Barbika je odmjeri od glave do pete i malo se nasmiješi.

– Približavaš se tridesetoj, ma tko bi rekao, draga! – reče najsladim glasom, pa je još jednom odmjeri i doda: – A iz kojega smjera, draga?

Balerina na to nije rekla ništa, samo se malo zarumenjela.

Kad je te večeri gospođa Nadina spremila igračke u sanduk, balerina ih je sve pozvala na rođendanski domjenak, čak i barbiku s najraskopčanijom bluzom. Zabava je potrajala do kasnih sati i bila je jedna od najljepših koje su u posljednje vrijeme upriličene u sanduku.

Po završetku domjenka uzvanici su se vratili u svoje pregratke i pozaspali.

Samo je seljak sjeo na svoj tronožac pred kućicom sa slamnatim krovom i stao runiti kukuruz, a njegova se žena latila prakljače i rublja.

Tada se između njih zapodjene razgovor.

– Morao bih kupiti nove opanke – reče seljak ispustivši iz ruku runilicu i nedorunjen klip kukuruza. – Iz ovih mi već prsti ispadaju.

Imao je pravo, zaista. Jer, kako je koljenima sa strana pritisnuo sepet u koji se trusilo zrnje i ispružio noge, vidjelo se kako mu palac na desnoj nozi proviruje iz opanka.

Strina Manda prestade prakljačati i pogleda u njegove opanke. On nekoliko puta zaokruži palcem koji se iz opanka probio na svježiji zrak, kako bi ga njegova žena bolje vidjela.

– Vidim i sama da bi morao – reče ona uzdahnuvši. – Ali kako? Sve što zaslužim ovom prakljačom potroši se na kuću i kućne potreštine. Krov nam prokišnjava, trebalo bi već jednom reći gospođi Nadini da nas više ne stavlja baš ispod ove rupe na sanduku. A evo se i Božić bliži, valja puno toga priskrbiti da bismo ga mogli dočekati kako je red, možda

nekoga i u goste pozvati. Već odavno sam morala kupiti novu prakljaču, da i ne govorim o...

– Dobro, dobro – zaustavi seljak potok njezinih riječi. – Samo mi nemoj opet početi nabrajati, vidim ja da moji opanci ni do drugog Božića neće doći na red.

– Doći će, samo treba još malo pričekati – nato će strina Manda uzdahnuvši još jednom.

– Sinoć su me, na onom domjenku, španjolske glumice zamolile da im prije blagdana operem i izglačam oprave. Kada mi plate, prvo što ću učiniti bit će da tebi kupim nove opanke.

Nakon toga se lati prakljače, a njezin muž runilice i kukuruza.

U gornjem odjeljku bile su poslagane slikovnice. Čim su seljak i seljanka započeli razgovor, točnije, čim je seljak spomenuo opanke, jedna se slikovnica pomakne. Odmah potom dva se lista u njoj malo razdvojiše, zatim više njih, pa još više, a tada iz slikovnice proviri mali Hlapić. Pogleda dolje baš u trenutku kad je seljak kružio desnim palcem koji mu se probio iz opanka i pokazivao ga strini Mandi.

Bio je Hlapić dobar postolar, premda još nije dobio svjedodžbu. A uz to je i sâm znao što je siromaštvo i neimaština, ta naučio je to dobro za vrijeme šegrtovanja kod majstora Mrkonje.

Čuo je cijeli razgovor koji su ono dvoje vodili pred kućicom sa slamnatim krovom.

Pred zoru je strina Manda ostavila prakljaču i ušla u kućicu da malo priligne. Njezin je muž još ostao pred kućom i runio kukuruz, ali, malo-pomalo, drijem počne obuzimali i njega. Iz lijeve mu ruke polako isklizne napola orunjen klip kukuruza, a desna mu klone niz rub sepeta s runilicom pričvršćenom na dlanu.

Kad je Hlapić čuo da je seljak zahrkao, izvuče se iz slikovnice i sa susjedne stranice uzme šilo, iglu i dretvu. Polako se spusti u donji odjeljak, baš pred kućicu sa slamnatim krovom. Prišulja se seljaku pazeći da ga ne probudi i stade mu otkopčavati remenčić na onom poderanom opanku. Zatim polako svuče opanak sa seljakove noge i dade se na posao.

Bio je on uistinu majstor svoga zanata. Bušio je šilom rupice na opanku i kroz njih vješto provlačio iglu s dretvom. Kad je završio s desnim opankom, izuje mu i lijevi, jer je primijetio da je i na njemu popucalo nekoliko oputa i trebalo ih je zamijeniti. Obavivši i to, maši se za džep i otuda izvuče četku i laštilo, te opanke dobro namaže i usjaji.

Nakon obavljena posla vrati se u svoju slikovnicu.

Ujutro se strina Manda i njezin muž nisu mogli načuditi kako su se tu odjednom stvorili novi opanci. A oni su uistinu stajali pokraj sepeta, lijepi i sjajni, gotovo kao novi.

Hlapić se nadviri odozgo, iz svoje slikovnice, pa kad vidje koliko su strina Manda i njezin muž uzradovani, samo se zadovoljno osmijehne i nastavi maramicom zamotavati prst u koji se ubo dok je popravljao seljakove opanke.

Što je vidio noćobdija

Manuela je ispričala strini Mandi u kakvoj se nevolji neke noći našla Alica Od Porculana kada je ono gospođa Nadina stavila vuka u blizinu njezina pregratka. Rekla je još i da je kauboj Bill cijelu noć stražario pokraj djevojčice, kako vuku ne bi palo na pamet da joj se približi i uznemirava je.

– Svaka čast kauboju! – odala je seljanka priznanje Billu. – A što je noćobdija za to vrijeme radio?

– Stajao je na ljestvama i pokušavao upaliti svjetiljku – odgovori glumica.

Strina Manda ispusti prakljaču i u svome pravednom gnjevu vrže ruke na bokove i obruši se na noćobdiju.

– Otkad se nastanio u sanduku cijelo vrijeme pokušava nažgati tu svoju lanternu – reče pogledavši u smjeru ulične svjetiljke ispod koje je, s jednom podignutom rukom, na dvokrakim ljestvama i sada stajao noćobdija, pa nastavi prijekorno: – Koliko znam, samo ju je jednom uspio nažgati, kad smo ono slavili svadbu naše Barbike i Batmana. Nije sav njegov posao samo da dreždi na onim ljestvama, trebao bi katkad obići sanduk i pripaziti što se u njemu događa. Ako već ne može obići sve, morao bi voditi računa barem o djeci. I sâm znade da se u ovom sanduku u posljednje vrijeme nakuplja svega i svačega – od kojekakva zvjerinja do opasnih odmetnika, gusara i pljačkaša, da i ne govorim o onim iskreljenim čudovištima od kojih krštenu dušu jeza podilazi.

Te su njezine riječi išle od usta do usta, te uskoro dopriješe i do noćobdijinih ušiju. Noćobdija se malo zamisli nad njima i nađe da strina Manda ima pravo. I tako on jedne noći, kad se u sanduku sve smirilo i pozaspalo, nažga fenjer koji je imao u pričuvi i s njim pođe u obilazak.

Nakanio je obići sve tri etaže u sanduku, pregledati sve odjeljke i zaviriti u svaki pregradak.

Imajući na umu riječi strine Mande, najprije je otišao u odjeljke s djecom i bebama, o njima se morao najviše brinuti. No tu je sve bilo u najboljem redu. Djeca su slatko spavala i sanjala svoje lijepe snove. Samo se iz jednog pregratka čuo plač. On odmah požuri onamo da vidi o čemu se radi. Jednoj bebi je iz usta ispala dudu! Polako priđe njezinu pregračicu i stavi joj dudu u usta, našto beba prestade plakati i poče snažno potezati dudu, tako da joj je sve puckalo i pljuckalo iz usta i oko usta.

I Alica Od Porculana mirno je spavala u svom krevetiću. Bijeli Zec je stajao pokraj pregratka i svako malo izvlačio sat iz džepića na prsluku i gledao koliko je sati.

Pokraj logorske vatre, koja je baš dogorijevala, Bill i Mrki Medvjed pušili su lulu mira (da žive još tisuću godina ta se dvojica zacijelo nikada ne bi posvađala, toliko su tih lulâ već popušili). Indijanci i kauboji su spavali, ali je kod svakog njihovog wigwama po jedan Indijanac odnosno kauboj sjedio na straži (taj su običaj stekli u svojoj dalekoj pradomovini i valjda ga se nikada neće odreći).

Debeli Istočnjak sjedio je naslonjen na vanjsku stranu pregratka (jer u pregradak nije mogao uvući svoju golemu trbušinu) i hrkao da se sav sanduk tresao. Noćobdija mu dotakne rame i reče:

– Hej, prijane, smanji tu grmljavinu! Ubaci u manju brzinu, cijeli ćeš mi sanduk razbuditi!

Istočnjak nešto progundā i stavi jabuku u usta da ne hrče.

Španjolske su glumice spavale. Samo je u Izabelinom pregratku na noćnom ormariću tinjala uljanica.

Mladića što natače gorivo nije bilo pred benzinskom crpkom. To je noćobdiju malo zbunilo, jer je taj mladić inače i danju i noću stajao pred crpkom s gumenim crijevom u ruci i čekao da naiđe koji auto s praznim spremnikom, kako bi ga mogao napuniti. Zato priđe crpki i malo se nadviri kroz prozor da vidi nije li mladić unutra zaspao. Ne, nije zaspao. Tamo su se on i jedna barbika zabavljali i smijali. Noćobdija se polako odmakne od prozora i pođe dalje.

Gusari su u svome pregratku pijančevali. Noćobdija pokuca na prozor i samo ih upozori da budu malo tiši, kako ne bi smetali ostalima. S njima se baš i nije volio upuštati u raspre, jer su po naravi nagli i brzo se laćaju oružja. Ipak ih na brzinu prebroji i vidje da ih ima devetnaest. Sinoć ih je bilo dvadeset, to je pouzdano znao.

– Bit će da je jedan izašao na svježi zrak – mrmljao je. – No, to je dopušteno, time se ne narušava javni red i mir.

Silvestar Bez Ruke bio je sâm u odjeljku za mornare i ljekovitom mašću trljao batrljak svoje lijeve ruke. Ostali su mornari bili prodani zajedno s brodom i tko zna kojim morima i oceanima oni sada plove. Silvestar je uzdisao i s vremena na vrijeme poglédao u smjeru odjeljka španjolskih glumica, jer je tamo ležala i lijepa Izabela...

Balerine su uvježbavale novu baletnu točku. No kako su njihove vježbe uvijek bezglasne, a uz to na nogama imaju meke papuče, to nikome u sanduku nije moglo smetati.

Barbika su u svome odjeljku isprobavale novu odjeću. Skidale bi jedan komad i navlačile drugi, razmjenjivale sad bluze sad hlače da vide kako kojoj stoji, a pri tome se svejednako smijale i veselo kikotala i podcikivale. Noćobdija se stade prikradati njihovu odjeljku da bolje vidi, pa onda svakom pregratku pojedinačno, ne skidajući pritom pogleda s lijepih barbika. Tko zna kako dugo bi on tu ostao, da ga nije trgnuo neki sumnjiv šum, nešto kao jecaj. Učinilo mu se da dolazi iz jednog od dvoraca, koji bijahu smješteni u desnoj strani

sanduka.

Pođe prema dvorcu da vidi o čemu se radi, ali se pri tome nije osjećao baš ugodno. Sjetio se da se u nekim starim dvorcima, pogotovo onima u Engleskoj, noću često pojavljuju duhovi. A onda se još sjetio i kako su strina Manda i Dječak Koji Piški onomad skovali urotu i na prilično domišljat način isprašili iz sanduka onu kreaturu od komandosa, pa je on tako završio u košari za smeće. Lako je moguće da se sada vratio kao duh i nastanio se u dvorcu, kako bi im se otuda mogao osvećivati i plašiti ih.

Ali nije bilo to. Ni u jednoj sobi u prizemlju dvorca nije bilo nikoga. Tada on raširi svoje dvokrake ljestve i popne se na njih, kako bi zavirio i u sobe na katu. Proturi ruku s fenjerom kroz jedan prozor i...

Tu je već imao što vidjeti.

Na sredini sobe ležala je jedna od španjolskih glumica; nalaktila se i spustila glavu na prsa, činilo se da spava. Noćobdija pomisli da je došla u dvorac kako bi ga malo razgledala, pa je tu uhvatio san. No, u tome nema nikakva zla, to nije zabranjeno. Neka samo spava, pomisli dalje; kada se probudi sigurno će otići u svoj odjeljak. Već zakorači da siđe s ljestava, kadli iz sobe dopre jecaj, a glumica se sva strese. On pogleda malo bolje i tek tada vidje da su sirotici vezane noge.

Brzo siđe s ljestava i uđe u dvorac.

– Što ti je, dijete? – zapita.

Glumica se uplaši kad začu njegov glas, a čim ga prepozna, silno se obraduje.

– Zarobio me – reče i zaplače.

– Tko te je zarobio?

– Gusar, traži za mene otkupninu – jekne glumica. – On misli da glumice dobro zarađuju i da imaju hrpe novca i dragocjenosti. A ja već dugo nisam bila angažirana, pa nemam ni novca ni dragocjenosti i ne znam kako ću mu platiti.

To čestitog noćobdiju veoma razgnjevi. Odmah razveže uzlove na glumičnim nogama i odvede je u njezin odjeljak. Kad je otuda izlazio, na vratima se gotovo sudari s gusarom koji se htio vratiti starom zanatu. Upravo je iz odjeljka izvlačio još jednu glumicu, držeći joj dlan na ustima da ne vrišti.

Ni pet ni šest, noćobdija zgrabi gusara za uho s naušnicom i odiže ga od tla. Ovaj divljački krikne i da će se latiti noža, ali to kod noćobdije nije palilo.

Tako odnese ucjenjivača do jedne pukotine u sanduku i izbaci ga van.

Kod sanduka se zadesio onaj pas lutalica, koji je neki dan grebao po sanduku da se dokopa malog Mikija. I ove je noći vrebao Mikija, ali se miš u međuvremenu opametio i više nije izlazio iz sanduka.

Čim gusar pade pred psa, ovaj ga pogradi i odnese na smetlište da mu isproba okus.

A kako gusar bijaše žilav i posve neukusan, ćušne ga nogom među trule dinje i lubenice i tu ostavi.

Koje su boje najljepše

U sanduku gospođe Nadine, u gornjem odjeljku, stajale su bojice, bojanke i mnoštvo slikovnica. I tu se kadšto moglo čuti i vidjeti ponešto zanimljivo. Gdjekad tu bijaše čak i veoma bučno, pogotovo kad bi junaci iz slikovnica upriličili kakav domjenak. Tu ste onda mogli zajedno vidjeti Snjeguljicu i njezinih sedam patuljaka, ali i šegrta Hlapića i Mačka u čizmama i Trnoružicu i Crvenkapicu i Ivicu i Maricu i Asterixa i mnoge druge.

Bojice obično bijahu tihe. Zadovoljno su ležale u svojim pregracima i divile se same sebi. Svaka od njih naime mišljaše da je ljepša od ostalih bojica, da je najljepša.

Jedne su noći zapodjenule razgovor o svojoj ljepoti, koji se, malo-pomalo, pretvorio u pusto hvalisanje, pa i prepirku.

– Ja sam ljepša od svih vas! – odjednom uzvikne Zelena, a kad joj nitko ne povladi, ona zapjevuši:

*Zelen-lišće,
zelen-trava,
zelena je
moja glava.*

*Zelen-šuma,
zelen-polje,
od zelene
nema bolje.*

Poslije toga u njihovu pregratku neko vrijeme vladaše mûk, a onda, ne mogavši podnijeti njezino hvalisanje, javi se Plava:

– Ti da si najljepša, to prvi put čujem! I to od koga – baš od tebe! No, prijao, ako ćemo pravo, zelena je i žaba, zelena je i žabokrečina – reci, zar nije? Ne bi li se ti malo zamislila o nebeskom plavetnilu! I više od pola zemljine kugle je plavo – reci, zar nije? – Te i ona zapjevuši:

*Plavo nebo,
plavo more,*

*u suton se
pláve gòre.*

*Plav različak
plavo sanja,
plave oči
ima Janja.*

Odmah potom javi se žuta. Malo se nasmije i reče:

– Obadvije imate suviše dobro mišljenje o sebi, no niste vi jedine, a, ako mene pitate, ni najljepše. – Pa i ona otpjeva svoje:

*Žuta jesen
žuto plodi,
žuti mjesec
nebom hodi.*

*Žuto žito
kad je zrelo,
u sunca je
žuto čelo.*

Ljubičasta ne dade da to samo tako prođe, pa se i ona uključi u opće hvalisanje:

– U redu, ni jednoj od vas ne može se osporiti ljepota, zaista imate što pokazati. Ali niste vi same na svijetu, o tome biste morale voditi računa. Uzmite mene, na primjer. Ja neodoljivo privlačim pčele i leptire, ali ne samo njih. I djeca me vole. I cvijeće me ljubi, mislim da ćete se s tim složiti. Pa zapjevuši:

*Pogledajte
u proljeće
zumbule i
drugo cvijeće,*

*jorgovan i
ljubičice
i dražesne*

potočnice!

– Ja opet mislim – priklopi na to Crvena – da vi pravite račun bez krčmara.

– Tko to govori? – mrko zapila Smeđa.

– Ja, kumo, Crvena, ako nemate ništa protiv – odvrati Crvena i nastavi: – No, što biste za mene rekly, vi hvalisavke? Svi znadete da sam upravo ja ruži obojila latice i ona se ponosi time. A ruža je kraljica cvijeća, to svi znadu. I jedno se more po meni zove. – Nakon toga i ona izreče svoju pjesmicu-hvalisavicu:

*Crven mak
u žitu cvjeta,
crven šipak
krajem ljeta.*

*Krv crvenu
svatko ima
što ga grije
u grudima.*

Tko zna koliko bi prepirka potrajala da odozdo, iz srednjeg odjeljka, nije netko zalupao i zamolio ih da budu tiše.

Bojice ušutješe i potom zaspale, svaka sanjajući o svojoj ljepoti.

Sutradan dođe Dominik i zamoli gospođu Nadinu da mu pokaže sve bojice koje ima. Dominik bijaše nadaren za slikanje, vidjelo se to već i po tome kako pažljivo razgledava i odabire bojice. Pregledao je sve koje je gospođa Nadina imala i kupio jednu kutiju pastela, a to bijaše baš ona u kojoj su ležale one od kojih svaka mišljaše da je najljepša.

Kad je došao kući uzeo je risači blok i odmah počeo crtati, kako bi isprobao nove bojice.

Slika je prikazivala zalazak sunca nad poljem pšenice. Bijaše uistinu prelijepa. Na njoj ste upravo mogli vidjeti tu pšenicu, krupnu i jedru, kako gori zreloom žutom bojom u žaru zalazećeg sunca i njiše se na večernjem povjetarcu; mogli ste osjetiti njezin miris, miris kruha, topao i sladak; mogli ste oćutjeti i svježinu što struji nad poljem u ljetno predvećerje. U pozadini polja bijaše šuma, tamnozeleno, a nad šumom zasjelo rumeno sunce, užareno i sjajno, pa kroz stabalje rasiplje kose zrake. A malo poviše toga kao da se zlato rastopilo i prelilo oblake, od kojih oni udaljeniji bijahu blago osjenćani ljubićastom bojom. Iz svega toga odisaše neki blaženi mir i spokojstvo i tiha radost.

Tako se sve boje, koje se noćas prepirahu, nađoše zajedno na toj Dominikovoj slici.

Prelievahu se u blagim nijansama jedna preko druge, utakahu jedna u drugu, ljubljahu jedna drugu, a nijednoj ne bijaše ni tijesno ni preširoko. Svaka je imala upravo onoliko mjesta koliko joj bijaše potrebno.

I prije su sve one bile lijepe, gledaš li svaku posebno, ali sada, kad ih je vješta Dominikova ruka prenijela na papir i navela da se slože i zagrlje jedna drugu, bijahu još puno ljepše.

Zašto je vodoskok presušio

Mnogo je igračaka prošlo kroz sanduk gospođe Nadine. Neke su se u njemu zadržale kratko vrijeme, neke su pak ostale dugo i njih bismo mogli nazvati starosjediocima.

Sjetimo se samo onog "pokislog" komandosa i njegova neslavna svršetka u košari za smeće. Stjuardesu Helen, kao što znademo, odnio je umirovljeni kapetan, a i devetorica mornara su prilično brzo napustila veselu družinu gospođe Nadine (Silvestar Bez Ruke još je u sanduku). Sedefasta i Ružičasta školjka su u mom akvariju, svakoga im tjedna ulijevam svježju morsku vodu. Kanarinca s oštećenim krilom odnijela je gospođa iz Društva za zaštitu životinja i čujem da mu je kod nje lijepo. Vuk, koji je onako uplašio Alicu Od Porculana, sada plaši vrane u vrtu onoga lovca, a Pikachu je kod dječaka koji nije imao dovoljno novaca da ga plati. Dobročudnog među ona djevojčica što nije znala hodati i sada ponosno vozika osječkim ulicama i čvrsto korača iza kolica.

I posljednja je gomila gusara jučer "otplovila" iz sanduka i tko zna kojim se morima sada smucaju i potucaju.

Sanduk je također napustilo puno kauboja i Indijanaca, ali je gospođa Nadina nabavljala druge, pa vam se čini da su to oni isti, ali nisu. Isti su samo Bill i poglavica Mrki Medvjed; njih gospođa Nadina čuva da nauče ponašanje nove kauboje i Indijance koje nabavi.

I španjolske glumice su još sve na broju. One se uvijek drže u grupi i neće nikamo jedna bez druge. Još čekaju da u sanduk dođe neki redatelj svjetskoga glasa i angažira ih za kazalište, možda i za film.

Barbike često odlaze i često dolaze, one su zaista u modi (mi se sjećamo kako je otišla ona kuštrave kose posute srebrnim prahom). Slično je i s balerinama, batmanima i supermanima, slično je i s lutkama i pokêmonima.

Dolaze i odlaze i uvijek ih ima.

Neki su pak postali pravi starosjedioci u sanduku. To u prvom redu možemo reći za strinu Mandu i njezina muža; taj se baš narunio kukuruza. No tu su i maloprije spomenuti Bill (još puše u cijev pištolja) i njegov prijatelj Mrki Medvjed. Njih dvojica su popušili toliko lulâ mira da im se prijateljstvo neće razvrgnuti do kraja života. Tu je i debeli čovjek s Istoka i mladić koji natače gorivo na benzinskoj crpki.

I Miki.

I noćobdija.

I Postojani kositretni vojnik.

I sedam slonića koji još čekaju da nekoga usreće.

Tu je i Alica Od Porculana sa svojim Bijelim Zecom. (Onomad je jedna gospođa tražila od gospođe Nadine neku porculansku figuricu za ukras na komodi, a Alica je, zamislite samo, šmugnula pod skute strine Mande i tamo se sakrila; tako je i dalje ostala u sanduku sa svojim prijateljima.)

I većina onih dragih likova iz slikovnica još je u sanduku. Dan uglavnom provode ležeći u svojim slikovnicama, a noću se izvlače između korica i spuštaju se na donje etaže da se igraju s lutkama ili slušaju priče strine Mande.

I tako iz dana u dan, iz noći u noć. Neupućeni bi mogao pomisliti da je igračkama život u sanduku suviše jednoličan i da im je već pomalo i dosadno u tom skućenom i ograničenom prostoru. Ali nije. Svake bi se noći dogodilo nešto uzbudljivo, što su one dugo pamtile i prepričavale.

Jučer je pao prvi snijeg, koji je najavio skorašnji dolazak božićnih blagdana. Gospođa Nadina već je bila nabavila prigodne igračke, a uz to i još kojekakve druge stvari – potrebne i nepotrebne, valja reći istinu – koje je jedva natiskala u sanduk. Igračke je već zahvaćalo ono radosno uzbuđenje, pa čak i neka tiha nervoza, kako to obično biva u očekivanju blagdana. No blagdanima se ipak najviše radovao debeli Istočnjak, zna se zašto.

Dakle, kao što rekoh, svake bi se noći zbililo nešto zanimljivo. Eto, baš prošle noći pred zoru dogodilo se ovo što ću vam sada ispričati.

Svi su spavali dubokim snom... osim nekih.

Španjolske glumice su isprobavale novu garderobu, a barbike nove šminke koje su im iz neke francuske luke poslali mornari s kojima su se upoznale i sprijateljile u sanduku.

Balerine su uvježbavale piruete s podignutim rukama i trostrukim okretom na desnoj nozi.

I – tada je grunulo.

Balerine zastadoše u pola okretaja, barbike probljedješe ispod šminke, španjolskim glumicama iz ruku poispadaše haljine.

Konji u koralima zarzaše, u prizemlju medvjedi zabrunđaše, krave zamukaše, dinosauri kriknuše i prijeteći razjapiše čeljusti.

Jedan izviđač odjuri nekamo da izvidi o čemu se radi, Indijanci se odmah stadoše maljati ratničkim bojama, kauboji poskakaše na noge provjeravajući usput jesu li im pištolji nabijeni.

Miki se uplašeno stisnuo u kutu pregratka, a mišje mu srce tuklo dvjesto u minuti.

Alica Od Porculana trgnula se iza sna i vrisnula, a onda odmah čvrsto zažmirila da je nitko ne vidi i zagrlila Bijeloga Zeca.

I slikovnice na gornjem katu se uskomešaše. Na nekima od njih korice se razdvojiše, a

između listova počeše izvirivati Snjeguljica, šegrt Hlapić, Ivica i Marica, tri prašćića...

Strina Manda izjuri iz kućice sa slamnatim krovom i stade na verandi. Stavi ruke na bokove i bijesno zatrese glavom.

– Što se to događa? – zapita ljutitim glasom. – Poštenom svijetu ni noću ne date mira, dangube jedne! U moje vrijeme...

Nije dovršila, jer je znala da je i tako nitko ne sluša.

Samo su Bill i Mrki Medvjed ostali prisebni. Bill je ležao nalakćen pokraj logorske vatre i grickao vlat trave, kako to većinom rade kauboji, a poglavica povlačio dimove iz lule. Upravo su raspravljali o događaju s nestalim Pikachuom, kada je ono barbika s najraskopčanijom bluzom odmah bacila krivnju na dječaka koji nije imao dovoljno novaca i rekla da ga je on ukrao, a kasnije se ispostavilo da je sâm Pikachu uskočio u dječakov džep, a da on to nije ni znao.

– Moj narod kazati – reče poglavica dubokim glasom – da ne suditi o čovjek dok nisi barem pol mjesec hodao u njegove mokasine.

– Howgh! – reče Bill izražavajući slaganje s indijanskom mudrošću.

– Onaj bljedoliki dječak pošten – nastavi Mrki Medvjed. – Sutradan on došao vratiti žutoliko stvorenje, a razgolićena bljedolika squaw glup i brzoplet, ima dugačka jezik i kratka pamet. Howgh!

Uto se vrati izviđač koji je maloprije otišao u izviđanje. Sa sobom je vodio Dječaka Koji Piški, ali koji sada nije piškio.

– On je to učinio – reče izviđač i stade s njim pokraj logorske vatre.

Oko njih se ubrzo sjatiše svi iz susjedstva.

– Što je učinio? – zapita Silvestar Bez Ruke.

– Napustio je radno mjesto i otišao među one drangulije koje je gospođa Nadina jučer nabavila – reče izviđač. – Jedna mu je petarda eksplodirala, mogao je nastradati.

Dječak Koji Piški (a koji sada nije piškio) pokunjeno je stajao među okupljenima. Neki su ga sažalijevali, neki osuđivali.

– Htio sam se malo igrati s prskalicama, nisam znao da su to bile petarde – reče pravdajući se. – Neću više nikad.

– I nemoj! – reče strina Manda suosjećajno i stavi mu ruku preko ramena. – Idi sada na svoje radno mjesto i tamo pravi vodoskok.

Dječak (koji sada nije piškio) poslušao je strinu Mandu i otišao na svoje radno mjesto. Popeo se na postolje usred fontane i vodoskok je uskoro zažuborio.

I ostali su se razišli, svatko u svoj pregradak. Uskoro će svanuti i svi su htjeli gospođu Nadinu dočekati na svojim mjestima.

Sanduk pun radosti

Igračke gospođe Nadine radovale su se blagdanima, znajući da se dolaskom blagdana povećavaju izgledi da ih netko kupi. Istina, njima ni u sanduku nije bilo loše, ali ipak bi svaka od njih više voljela da dođe u posjed nekog dječaka ili djevojčice.

Uz to, na blagdane gospođa Nadina ne radi, pa bi one preko cijeloga dana ostajale same u sanduku i tamo priređivale zabave i izvodile kojekakve nestašluke.

Osim toga, uoči svakog blagdana dolazilo bi puno novih igračaka, pa bi se igračke-starosjedioci radovale pridošlicama. Zapitkivale bi ih što ima nova vani, sklapale s njima poznanstva i prijateljstva, a barbike bi se posebno raspitivale o novoj modi.

Tako bijaše i uoči nadolazećih božićnih i novogodišnjih blagdana. Mnoge su igračke tih dana bile prodane i sretne otišle sa svojim novim vlasnicima. Ali je pristiglo i puno novih.

Najljepše bijahu štalice s malim Isusom i mala okićena božićna drvca.

Čim je gospođa Nadina na Badnjak zaključala sanduk, strina Manda ostavi prakljaču i reče seljaku, svome mužu, da prestane runiti kukuruz i da joj malo pripomogne u kući.

Zatim pozva djevojčice i dječake, glumice, barbike i balerine, kauboje, batmane i supermane, pa čak i Indijance, da dođu pred njezinu kućicu sa slamnatim krovom.

– Zajedno ćemo dočekati Božić – reče im kad su se okupili.

– Gdje ćemo ga čekati? – zapita Silvestar Bez Ruke.

– Pred mojom kućom – odgovori seljanka. – Sve vas pozivam na polnoćku! A sada lijepo gurnite ustranu sve te formule jedan, traktore, motocikle, autobuse i ostalu motorizaciju, a u svim kućama i dvorcima upalite svjetla.

Muškarci se odmah dadoše na posao. Raščistili su prostor oko kućice sa slamnatim krovom i pred nju donijeli okićeno božićno drvce, a poda nj stavili štalicu s malim Isusom. No na okićenom su drvцу mjesta našli i bomboni koje je strina Manda zaplijenila od kauboja kada su ono opljačkali vlak.

Zatim su upalili svjetla u svim dvorcima i oni sad svijetljahu kao u priči.

I noćobdija je konačno nažgao svoju plinsku svjetiljku.

– Tko će održati misu? – zapita jedna španjolska glumica.

– Neće biti prave mise kad nemamo svećenika – reče strina Manda. – Zajedno ćemo izmoliti Očenaš i pjevati božićne pjesme.

Kad je seljanka uz pomoć španjolskih glumica završila pripreme za doček Božića, pozvala je svakoga tko želi da dođe na zajedničku molitvu i polnoćku. Uskoro se uzvanici počеше

okupljati pred kućicom sa slamnatim krovom.

Strina Manda ih dočekivala i gledala kako je tko odjeven.

Kad su naišle barbike, ona ih prijekorno pogleda.

– Djevojke, ne možete ovakve na doček Božića! – ukori ih. – Odmah se vratite i obucite nešto pristojno!

– Nemamo – odvratiše one.

– Onda barem zakopčajte bluze! – strogo im naredi. – Što ste ih razdrjljile kao da ste se od velika posla umorile! U moje vrijeme... – započe prodiku, a onda samo odmahne rukom i reče: – Ah, što mi vrijedi govoriti, kanda će me netko poslušati.

Barbике zakopčāše bluze.

Balerinama reče:

– A vi, gologuze, zar ste takve pošle na molitvu? Smjesta pokrijte tu golotinju!

– Pa odjevene smo – pobuniše se balerine.

– To što imate izgleda kao da i nemate ništa na sebi!

A kaubojima:

– Skidajte te pucaljke! Poslije ih možete uzeti i malo zapucati u zrak, ali na polnoćku ni jedan ne smije doći s oružjem!

Indijancima, koji bijahu namazani ratničkim bojama:

– Gle njih! Zar ćete u rat? Odmah na bazen i čestito se operite i oribajte, inače ću vas ja isprakljačati!

Na kraju ipak svi bijahu koliko-toliko pristojno odjeveni. U prvom su redu stajale španjolske glumice (one su se svesrdno molile), iza glumica barbike sa zakopčanim bluzama (smijuckale su se i zjakale okolo), pa balerine (stalno se propinjahu na prste), i tako redom. Muškarci stajahu sasvim pozadi.

Strina Manda je molila Očenaš, a svi za njom ponavljahu: *... koji jesi na nebesima.... dođi kraljevstvo tvoje... kruh naš svagdašnji daj nam danas...*

– Mama, daj mi kruha, gladan sam! – zapijuče neki mališan u zadnjim redovima.

– Nek sada bude mir, večerat ćemo poslije polnoćke! – reče strina Manda prekinuvši molitvu, a onda šapne Alici Od Porculana koja je stajala uz nju i pomagala joj: – Gdje sam ono stala, dušo?

– *Daj nam danas* – podsjeti je Alica Od Porculana.

– *... i oprostí nam duge naše, kako i mi opraštamo...* – nastavi strina Manda, a na kraju svi rekoše:

– *Amen!*

Zatim su pjevali božićne pjesme. U tome je prednjačila Alica Od Porculana, ali ni

španjolske glumice nisu zaostajale za njom.

U ponoć strina Manda svima čestita Božić i iz kućice sa slamnatim krovom iznese kruh, šunku, kobasice, kuhana jaja i kolače što ih je bila pripremila. Nad svim tim rukom napravi križ i nazočne pozva na blagovanje.

Sutradan je u sanduku bilo prilično tiho, jer poslije dočeka Božića svi bijahu umorni.

Narednih pet-šest dana prođe brzo. Svakoga su dana neke igračke odlazile, a druge dolazile i punile sanduk.

U tom dođe i posljednji dan godine.

Cijelog su toga dana igračke ležale na tezgi i pravile se da spavaju. A kad ih predvečer gospođa Nadina premjesti u sanduk, strina Manda ostavi prakljaču i priđe mornaru, koji jedini od njih deseterice bijaše još ostao u sanduku.

— Sretan ti imendan, Silvestre! — čestita mu.

Mornar se obraduje što se netko sjetio njegova imendana. Tada mu i ostali počеше prilaziti i čestitati. Lijepa španjolska glumica Izabela bila je među prvima. Prišla je njegovu pregratku pomažući se štapom i čestitala mu imendan. Pri tome se malo i zarumenjela, ali to nitko nije primijetio... osim strine Mande.

Kad je čestitanje prošlo, Silvestar Bez Ruke opet ostade sâm u svome pregratku. Bio je osamljen i tužan posljednjih dana. Njegov brod je "otplovio", a s njim i njegovi prijatelji, mornari. Dohvati mast koju je dobio od broskog liječnika i stade masirati onaj svoj batrljak, a pri tome stalno uzdisaše za dalekim morima kojima je plovio i lukama u kojima je sidrio.

I tako su igračke sada pred sobom imale cijelu noć i sutrašnji dan, pa onda još jednu noć.

Bit će veselo u sanduku gospođe Nadine!

Strina Manda je ispustila prakljaču i opet naredila mužu da ostavi kukuruz i lati se nekoga posla u kući ili da joj malo pomogne u pripremi novogodišnje večere. Seljak poslušno ustade s tronošca i stade iz kace vaditi glavice kisela kupusa za sarmu.

Strina Manda se rastrčala po kući, sva se predala poslu, ta trebalo je za taj silni svijet u sanduku pripremiti doček Nove godine. Ipak je uza sve to našla vremena da skokne do pregratka sa španjolskim glumicama. Izabeli je odnijela šalicu čaja i dosta dugo razgovarala s njom. Zatim su zajedno otišle u odjeljak s nakitom i tu nešto šaputale.

Navečer su jela bila iznesena i stavljena na stolove pred kućicom sa slamnatim krovom. Na novogodišnju je večeru strina Manda pozvala sve koji su mogli i željeli doći.

A mogli su i željeli svi.

Došao je i debeli čovjek s Istoka u kojega bijaše velik trbuh i kose oči. On nije ni pokušao sjesti na stolac, plašeći se da će se slomiti pod njim. Zato je strina Manda preda nj na pod prostrla ponjavu i na nju poredala zdjele i lonce pune svakojake hrane. Istočnjak se

odmah prihvati jela i poče objema rukama trpati u sebe.

– Ehej, pazi kako se ponašaš! – ukori ga strina Manda šapatom. – Nemoj da te opet slonovi moraju izvlačiti ispod stola.

– Pa što da radim? – protisne trbušasti Istočnjak preko zalogaja.

– Budi umjeren u jelu i pilu! – posavjetova ga strina Manda. – Jedi koliko želiš, ali nemoj natrpavati u sebe kao onda, eto kako mislim!

Večera je trajala do duboko u noć. Kad se već približila ponoć i smjena godinâ, strina Manda ustade i podigne čašu-nazdravicu. Za njom ustadoše i ostali, svatko s čašom u ruci. Samo kosooki Istočnjak s velikim trbuhom nije mogao ustati. Nekoliko je puta pokušao, ali ga je trbušina svaki put povlačila dolje i prizemljivala. Zato on sjedeći podiže svoju čašu.

– Sretna Nova godina! – nazdravi strina Manda svima.

– Sretna Nova godina! Sretna Nova godina! – prihvatiše ostali.

Kada ispiše piće i izljubiše se, seljanka opet uze riječ:

– Imam jednu lijepu vijest!

– Kakvu vijest? – zapita njezin muž pogledavši je upitno. – Opet se prokljuvavaš i zabadaš nos gdje mu nije mjesto!

– Ti šuti! – šapne mu seljanka.

A svi već pitahu:

– Kakvu vijest? Kakvu vijest?

– Objavljujem zaruke našega Silvestra i naše lijepe Izabele!

To uistinu bijaše lijepa vijest i svi se obradovaše, a neki se i iznenadiše, najviše Silvestar Bez Ruke. On je potajno volio Izabelu, ali nije mogao ni sanjati da bi lijepa španjolska glumica pošla za nj, običnog mornara, uz to još i bez ruke. Ali se sada našao u neprilici, jer on ne imađase prstena koji bi dao zaručnici.

No zato je strina Manda bila tu, ona je mislila na sve i za sve se pobrinula. Maši se svojih skuta i otuda izvuče prsten i neprimjetno ga tutne Silvestru u ruku. Zbog prstenja je ona s Izabelom večeras i išla u odjeljak s nakitom. Glumica je uzela jedan koji će nataknuti Silvestru na prst, a strina Manda ovaj koji će Silvestar darivati Izabeli.

Tako se Izabela i Silvestar Bez Ruke zaručiše i poljubiše, baš u trenutku kad je na gradskoj katedrali odbila ponoć.

Za njih to bijaše najljepši način da se započne nova godina.

Nakon toga svi čestitaše zaručnicima i prepustiše se veselju. Od pjesme i svirke sanduk se tresao cijele noći i sutrašnjega dana. A za sve vrijeme toga ludovanja ništa se nije dogodilo što bi poremetilo radost ove vesele družine. Ali je zato bilo puno šaljivih zgoda, koje su se kasnije dugo prepričavale u sanduku.

Jedna od njih bio je i slučaj s noćobdijom. On je na kraju tuluma ugasio plinsku svjetiljku i pošao u svoj pregradak, pomalo teturajući, jer mu se mutilo u glavi.

I – zalutao.

Kad je na prvi radni dan gospođa Nadina otključala sanduk, pronašla ga je u pregratku s barbikama.

Na kraju

Gospođu Nadinu i danas možete vidjeti na osječkoj tržnici. Njezina se tezga s igračkama i sanduk nalaze na sjeverozapadnoj strani tržnice, blizu jednog razgranatog divljeg kestena.

Pogledate li sve te izložene igračke, sigurno će vam se učiniti da većina njih spava.

Ali ne vjerujte im, kažem vam da se one samo prave da spavaju.

Rekao sam što sam imao reći.

Howgh!

Rječnik

drežditi – dugo mirno stajati, "visjeti"; nepomično spavati

drúga – družica, prijateljica

grunt (njem.) – zemlja, zemljišni posjed, seosko imanje

howgh (izg. *haug*) – indijanski pozdrav, uzvik, završna riječ u govoru sa značenjem otprilike "ja sam svoje rekao"

kirvaj (prema njem. riječi *Kirchweih*) – crkveni god, crkvena svetkovina, proslava, npr. dan sveca zaštitnika ili posveta nove crkve

klošar (franc.) – beskućnik, uličar

lopar – lopata za bacanje kruha u peć

lukšija – lug, pepeo koji se nekoć koristio za pranje rublja umjesto deterdženta

ljubopitljiv – radoznao

Mowgli i Mali Toomai – likovi iz *Knjige o džungli* R. Kiplinga

ponjava – plahta

prakljača – plosnat komad drveta s drškom kojim se udara rublje kad se pere na starinski način

raspra – rasprava, prepirka

runiti (kukuruz) – skidati zrno s klipa kukuruza; *runicica* – alat za skidanje zrna s kukuruza

sepet (tur.) – košara

sokak (tur.) – uličica, ulica

squaw (izg. *skvo*) – indijanska žena, Indijanka; žena općenito

Unikom – osječko komunalno poduzeće; brine o odvozu smeća, zelenim površinama i parkovima, gradskom zoološkom vrtu itd.

varenika – prokuhano mijeko

wigwam (izg. *vigvam*) – indijanski šator

Bilješka o autoru

Anto Gardaš

(Agići kod Dervente, BiH, 21. svibnja 1938. - Osijek, 10. lipnja 2004.)

Anto Gardaš jedan je od najčitanijih i najomiljenijih suvremenih hrvatskih pisaca, autor brojnih popularnih i uzbudljivih romana za djecu i mladež.

Rođen je 21. svibnja 1938. godine u Agićima kod Dervente (Bosna i Hercegovina). Kao dječak nakon Drugog svjetskog rata s obitelji seli u Slavoniju, u selo Velimirovac. Gimnaziju je završio u Našicama, a diplomirao na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Živio je i radio u Osijeku. Od 1973. bio je stalno zaposlen u osječkoj pošti (HPT), uglavnom kao voditelj pravne službe. Bio je i predsjednik Ogranka Društva hrvatskih književnika Slavonsko-baranjsko-srijemskoga.

Pisao je i za odrasle, no svojim je dječjim djelima najuspješniji i najpoznatiji. Prema vlastitim riječima, za najmlađe je želio stvoriti onakve knjige kakve je sam najviše volio čitati kao dijete, ali ih tada nije bilo dovoljno. Autor je čak četrnaest romana za djecu i mlade: *Tajna zelene pećine* (1979.), *Ljubičasti planet* (1981.), *Bakreni Petar* (1984.), *Izum profesora Leopolda* (1986.), *Pigulica* (1988.), *Duh u močvari* (1989.), Gardašev najpoznatiji roman po kojemu je 2006. godine snimljen istoimeni igrani film u režiji Branka Ištvančića), *Filip, dječak bez imena* (1994.), *Prikaza* (1995.), *Miron na tragu svetoga grala* (1995.), *Miron u škripcu* (1999.), *Koliba u planini* (1999.), *Krađa u galeriji ili Sve se urotilo protiv malog Terzića* (2001.), *Tajna jednog videozapisa* (2002.) i *Čovjek s crvenim štapom* (2004.). Njegova popularna tri romana *Ljubičasti planet*, *Bakreni Petar* i *Izum profesora Leopolda* čine prvu znanstveno-fantastičnu trilogiju u hrvatskoj književnosti za djecu, no svaki se može čitati i kao zasebna cjelina. Uz priče, objavljene u zbirkama *Jež i zlatni potok*, *Zaboravljena torba*, *Zvijezda u travi*, *Priče iz Kopačkog rita*, *Igračke gospođe Nadine*, pisao je i bajke (zbirke *Podmorski kralj*, *Damjanovo jezero* i druge).

Gardaš je majstor u vođenju radnje, stvaranju zapleta i neočekivanih obrata, te u spretnom rasplitanju zbivanja. Dječak Miron i njegova obitelj i prijatelji javljaju se u većini Gardaševih romana: u fantastičnoj trilogiji *Ljubičasti planet*, *Bakreni Petar* i *Izum profesora Leopolda*, u romanima *Pigulica*, *Duh u močvari*, *Miron u škripcu*, *Miron na tragu svetog grala* itd., pa su ta djela nazvana "mironovskim" romanima. Iznimka su *Tajna zelene pećine*, *Filip*, *dječak bez imena* i posljednja dva Gardaševa romana, *Tajna jednog videozapisa* i *Čovjek s crvenim štapom*. Dio Gardaševih romana su znanstveno-fantastični, najveći broj su dječji pustolovni krimići radnjom smješteni u suvremeno doba i u naše krajeve, najčešće u Slavoniju - no unatoč tomu nastoje djecu ne samo zabaviti, nego i nečemu naučiti i poučiti: zemljopisu, povijesti, umjetnosti, a autoru su omiljene ekološke pouke.

Najpoznatije dječje pjesme, od kojih su neke i uglazbljene, su mu *Uvijek netko nekog voli*, *Provi suncokreti*, *Ljepši će postati svijet*, *Dobro je imati brata...* Napisao je i dvadesetak igrokaza (zbirke igrokaza *Jež i potok*, *Plavokrila ptica* i *Ledendvor*).

Za odrasle je pisao poeziju, osobito haiku-poeziju, koju je objavio u pet samostalnih zbirki i za njih bio nagrađen u Japanu, postojbini haiku pjesništva (*Grm divlje ruže*, *Žuborenja*, *Sto sunovrata*, *Bijela tišina*, *Sjaj mjesečine*).

Djela Ante Gardaša prevedena su na nekoliko jezika, a za svoj rad više puta je nagrađivan (nagrada "Grigor Vitez", nagrada "Josip i Ivan Kozarac" i druge). Književna nagrada "Anto Gardaš" Društva hrvatskih književnika ustanovljena je nakon književnikove smrti i dodjeljuje se svake godine za roman ili zbirku pripovjedaka za djecu i mladež na hrvatskom jeziku nastale u toj godini.

* * *

Igračke gospođe Nadine je uokvirena zbirka priča o živim igračkama s osječke tržnice i njihovim začudnim pustolovinama, prvi put objavljena 2003. godine.

Impressum

Nakladnik:

Bulaja naklada d.o.o.

Radnički dol 8

10000 Zagreb

tel. (besplatni): 0800/285252

(0800/BULAJA)

info@bulaja.com

www.bulaja.com

Urednik: Zvonimir Bulaja

Dizajn i prijelom: Bulaja naklada d.o.o.

Tehnička realizacija: Bulaja naklada d.o.o.

Oblikovanje naslovnice: Zvonimir Koščak

Za nakladnika: Zvonimir Bulaja

Prvo izdanje: Zagreb, 2003.

Pri pripremi ove elektroničke knjige uloženi su maksimalni mogući trud i pažnja, te su svi uključeni materijali pažljivo kontrolirani, korigirani i testirani. Međutim, Bulaja naklada d.o.o. i autori ne mogu biti odgovorni za bilo kakve štete, izravne i neizravne, prouzročene upotrebom ove elektroničke knjige, odnosno pogreškama u tekstovima (nekompletni, netočni ili oštećeni podaci, greške pri unosu i slično).

Sva autorska prava su pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati, kopirati niti na bilo koji način reproducirati bez nakladnikova dopuštenja.

ISBN: 978-953-328-281-7

© Anto Gardaš

Zagreb, studeni 2013.